

EL MIRALL

Núm. 181

3 EUR

Entrevista

Antònia Serrano

• • •

Itineraris

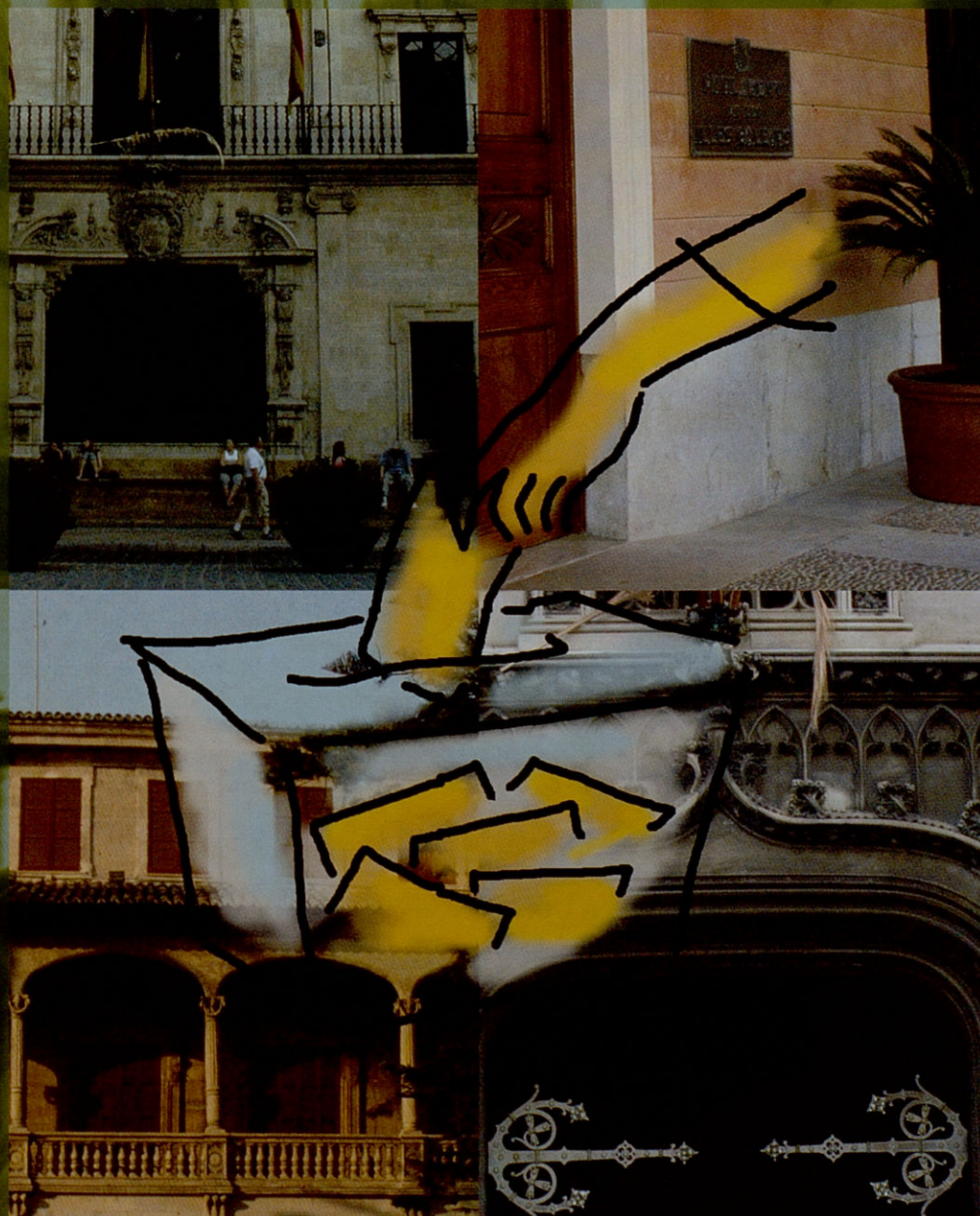
*El Parc
Natural de
Montdragó*

• • •

Llibres

• • •

Cinefàgia

Dossier

Un nou mapa polític a les Balears

HIPOTECA

"SA NOSTRA"

*L'home recorre el món
cercant allò que
necessita, i torna
a ca seva a trobar-ho*

George Moore

**EURIBOR +0,44 • SENSE COMISSIÓ D'OBERTURA
4 PRIMERS MESOS SENSE QUOTA • FINS A 40 ANYS**

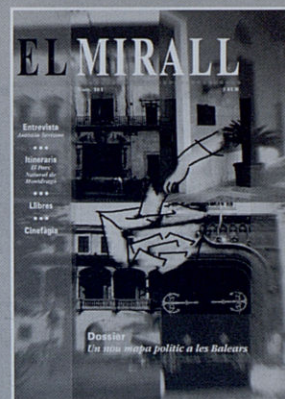
CONSULTA LA RESTA DE CONDICIONS A L'OFICINA. OFERTA VÀLIDA FINS AL 30 DE SETEMBRE DE 2007

PER A CA TEVA, "SA NOSTRA"

125 "SA
any's NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
juliol-agost de 2007 · Núm. 181

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
elmirall@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Macià Calafat

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Mateu Morro
Pere Bueno
Pere Marí
Andreu Caballero

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels autors.

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Il·lustracions:
Illes Balears
Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

EDITORIAL

EL 27 DE MAIG, PUNT I SEGUIT O PUNT I A PART

4

DOSSIER

UN NOU MAPA POLÍTIC A LES BALEARS

5

ENTREVISTA

MACIÀ CALAFAT. ANTÒNIA SERRANO

20

EL SEMÀFOR

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

29

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

31

LLIBRES

BIEL MESQUIDA. LLEGIR REFRESCA EL COS I EL CERVELL

34

ITINERARIS

GASPAR VALERO. EL PARC NATURAL DE MONTDRAGÓ

36

CINEFÀGIA

MATIAS VALLES. EXILIATS CINEMATOGRAFICS DELS ESTATS UNITS

40

Fe d'errates:

al nostre número de juny, a la coberta, el llinatge de l'entrevistat era GISBERT i no GISPER.

Disculpau l'equivocació.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5108281456

El 27 de maig

punt i seguit o punt i a part

Editorial

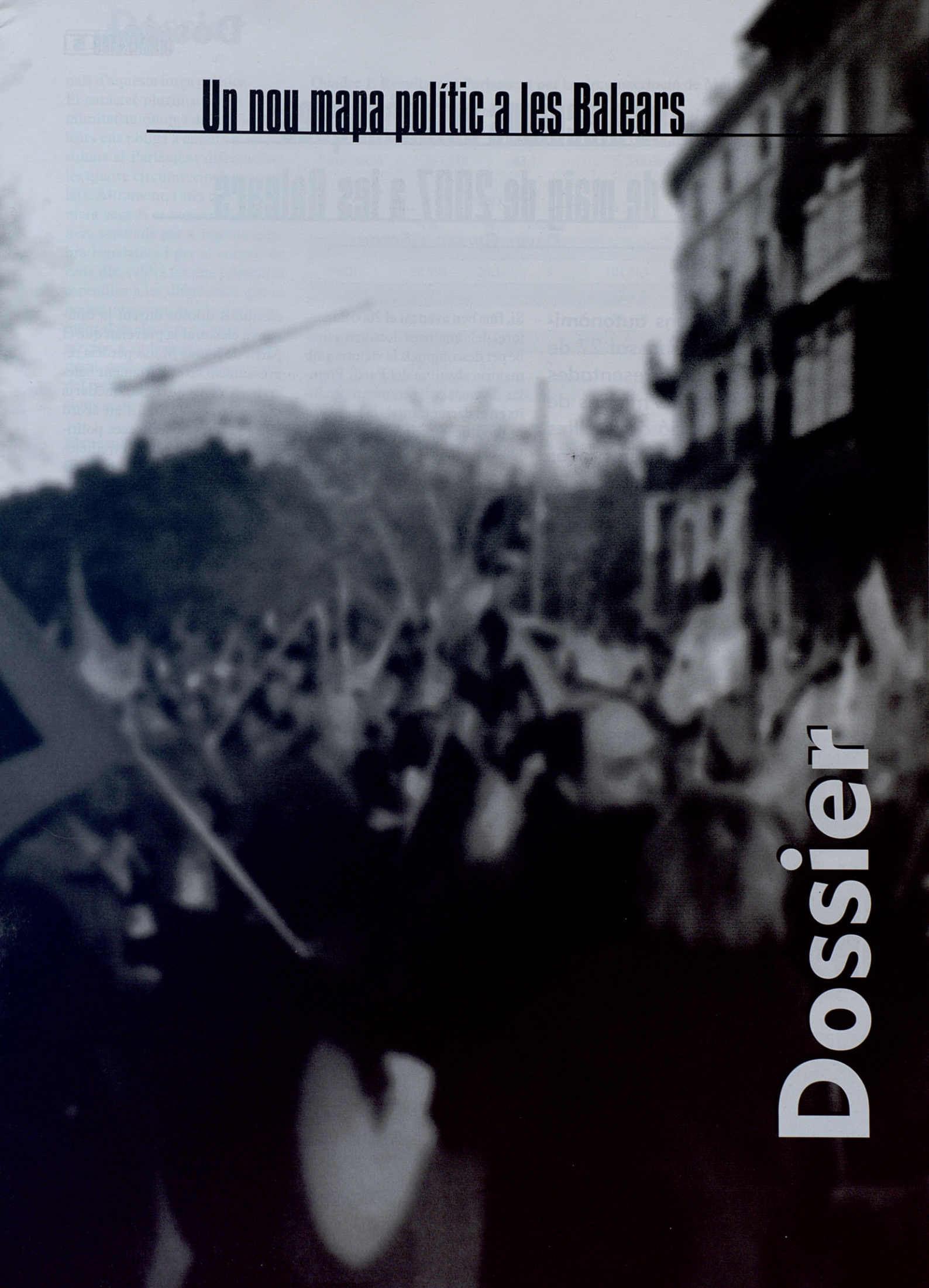
Les eleccions del 27 de maig de 2007 poden passar a la història col·lectiva de les Illes Balears com un punt i seguit o com un punt i a part. Dit d'una altra manera, la pèrdua de la majoria absoluta del PP i la minva de l'hegemonia electoral abassegadora del conservadorisme espanyolista pot ser una situació puntual i transitòria o pot ser una tendència que es consolidi i s'estabilitzi. El Pacte de Progrés va ser un punt i seguit dins el domini del PP; a les eleccions següents (les del 2003) els de Matas recuperaren el poder i tornaren als despatxos oficials no tan sols reprentent les polítiques de sempre sinó accentuant l'agressivitat contra les senyes d'identitat d'aquest poble.

Del Pacte de Progrés, se n'ha parlat molt. Els paral·lelismes entre aleshores i ara són una mica inevitables. De totes maneres hi ha una sèrie d'elements que diferencien una situació de l'altra. Un primer element diferenciador és l'experiència acumulada i les lliçons apreses. Del fracàs –com a mínim electoral– del primer pacte, tots els partits n'han extret ensenyances importants; amb tota probabilitat aquestes ensenyances es convertiran en una font abundant per millorar la gestió governamental. Un segon element diferenciador és la incorporació d'UM al Govern balear, cosa que en teoria pot reduir els desencontres i que dóna un punt de moderació que abans no hi havia amb aquesta nitidesa. Un tercer element diferenciador és la manca d'un contrapoder; al contrari del que va succeir entre 1999 i el 2003, el PP no disposa ni de l'Ajuntament de Palma ni del Govern de l'Estat com a contrapesos des d'on projectar les seves crítiques i des d'on donar cobertura a la seva xarxa territorial i política. Aquestes no són diferències menors si les valoram en la seva justa mesura.

Tot i aquests elements diferenciadors, és evident que hi haurà tensió. Una tensió que és consubstancial amb el fet que les forces polítiques que conformen la nova aliança tenen espais electorals competitiu: volen llevar vots al soci. Una tensió que és consubstancial amb el fet que el Bloc és una coalició que planteja dubtes sobre la seva viabilitat i consolidació. I una tensió que és consubstancial perquè és una incògnita si UM està en disposició d'incrementar el seu espai i esdevenir el referent del nacionalisme.

Sigui com vulgui, és obvi que estam davant una oportunitat perquè es produeixi un punt i a part en la política balear. Un punt i a part que alguns consideraran que consistirà en una accentuació del bipartidisme, amb un PSOE molt més fort i capaç de competir per la victòria amb els populars. Un punt i a part que d'altres consideraran que consistirà en un model similar a l'actual amb quatre forces polítiques: una de molt forta, una de forta i dues de bastant més minoritàries. I un punt i a part que d'altres consideraran que consistirà en tres grans espais potents: PP, PSOE i nacionalisme.

Si hi ha punt i a part, dependrà en gran manera de l'habilitat per tirar endavant una acció de govern que sigui rebuda de manera positiva per la ciutadania. Una acció que té eixos absolutament indefugibles, com la contenció del creixement immobiliari, com la defensa dels nostres trets d'identitat, com l'ampliació del nostre sostre d'autogovern i de capacitat financera, com la inversió en capital humà com a motor per guanyar competitivitat, o com la generació de productes que completin el nostre paquet turístic en la recerca de la qualitat i la desestacionalització. Allò que és innegable és que si la gestió governamental no és un èxit serà difícil que hi hagi punt i a part; per tant, en tot cas es tracta de fer-ho bé i després ja veurem quines tendències s'acaben solidificant.

Un nou mapa polític a les Balears

Dossier

Les eleccions autonòmiques del 27 de maig de 2007 a les Balears

DAVID GINARD I FÉRON

Les eleccions autonòmiques del propassat 27 de maig foren presentades pels principals mitjans de comunicació de les Illes Balears com un procés força obert.

Si, fins ben avançat el 2006, la majoria dels analistes donaven gairebé per descomptada la victòria amb majoria absoluta del Partit Popular, diversos esdeveniments produïts en el darrer tram de la legislatura modificaren parcialment la situació política balear i introduïren certes dosis d'incertesa respecte dels resultats. L'esclat del «cas Andratx», el distanciament entre el PP i Unió Mallorquina, i la reestructuració de les diverses forces de l'oposició trencaren el ritme d'una legislatura en què el Govern Matas havia gaudit d'una considerable estabilitat, mentre que els seus adversaris polítics coneixien crisis internes prou rellevants. No debades, els principals sondeigs

electorals difosos durant la campanya electoral ja preveïen que el partit de Jaume Matas perdria representació en el Parlament balear i, en conseqüència, quedaria oberta la possibilitat d'un acord entre la resta de les forces polítiques. Tot i això, i atesa la tradicional tendència del PP a obtenir a les urnes uns resultats superiors als dels sondeigs, hom considerava ben possible que aquest partit obtingués finalment la majoria absoluta. D'altra banda, les informacions entorn de la política d'aliances postelectorals que pogués establir Unió Mallorquina, en cas que el seu vot fos decisiu per conformar majories, eren bastant contradictòries.

La campanya electoral va estar marcada per l'espectacular desplegament de mitjans usats pel Partit Popular, com també pel dur enfrontament entre aquesta força política i Unió Mallorquina. A diferència del que va passar en les eleccions del 2003, en aquesta ocasió no és gens clar fins a quin punt l'activitat propagandística desenvolupada pels diversos partits i coalicions al llarg d'aquelles dues setmanes va tenir incidència en els resultats finals, i ni tan sols en quin sentit ho va fer. És possible que, com és habitual en tota mena de comicis, la recta final de la campanya servís per concentrar el vot en les dues forces polítiques majoritàries en perjudici dels partits petits. Però s'ha apuntat també la hipòtesi que la pressió de la maquinària electoral del PP podria haver estat contraproduent per als interessos de Jaume Matas, en generar una certa sensació de saturació entre alguns votants tradicio-

nals d'aquesta força política.

El caràcter pluriinsular de la comunitat autònoma de les Illes Balears ens obliga a analitzar els resultats al Parlament diferenciant les quatre circumscripcions insulars. Altrament, i atès que per primera vegada es votava d'una manera separada per a aquesta cambra legislativa i per al consell de cada illa, caldrà fer una referència específica a les diferències que es poden observar en el comportament dels electors a l'hora de votar per a cada institució. Finalment, dedicarem un darrer apartat del treball a establir unes conclusions generals.

Els resultats a Mallorca (Parlament)

Un primer element que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar els resultats de les eleccions del 27 de juny al Parlament per la circumscripció de Mallorca és la caiguda de la participació electoral. Si el 2003 votaren a Mallorca el 63,7% dels electors (347.839), en aquesta ocasió només ho han fet 338.686 (un 61%); una davallada, per tant, de 2,7 punts

Contràriament al que s'ha apuntat en alguns àmbits, en aquestes eleccions el Partit Popular ha millorat sensiblement a Mallorca els resultats de fa quatre anys. Els populars aconsegueixen 157.135 vots (46,6% del total), la qual cosa representa un avanç d'uns 1.500 vots i, atesa la menor participació, d'un punt i mig punt percentual respecte dels resultats de l'any 2003. En unes altres circumstàncies, sens dubte aquesta millora hauria permès al PP assolir l'escó nombre 17, però a causa de la major concentració del vot dels seus adversaris, s'ha hagut de conformar a repetir els 16 diputats de fa quatre anys. Els populars experimenten avanços significatius a municipis com Bunyola, Marratxí, Manacor, Binissalem, Campanet, Alaró, Porreres i Calvià, si bé també coneixen caigudes notables a Campos, Son Servera, Pollença i Andratx, entre d'altres. A Palma, passen del 45,1%

Quadre 1. Resultats al Parlament per la circumscripció de Mallorca

	2003		2007	
	Votants	% cens	Votants	% cens
Participació	347.839	63,7	338.686	61,0

	2003			2007		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	155.641	45,0	16	157.135	46,6	16
PSOE	90.998	26,3	9	101.364	30,1	10
BLOC				37.572	11,1	4
UM	31.781	9,2	3	28.178	8,3	3
PSM-EN	30.964	9,0	3			
EU-EV	19.050	5,5	2			
ASI	5.751	1,7	—	1.921	0,5	—
CB				937	0,2	
PB				802	0,2	
UPB				689	0,2	
CLAU	3.030	0,9	—	546	0,1	—
ERC	1.667	0,5	—			—
PRIB	1.031	0,3	—	—	—	—
TPD	438	0,1	—	43	0,1	—
PISIB	—	—	—	366	0,1	—

al 46,5%. En conjunt, els resultats confirmen l'extraordinària implantació d'aquest partit a l'illa — és el més votat a 48 dels 53 municipis mallorquins— i, en absolut, permeten qualificar de «duríssim correctiu» el missatge llançat pels electors.

El PSOE es consolida com la segona força política mallorquina. El 27 de juny, els socialistes obtingueren a l'illa gran 101.364 vots (30,1%), uns 10.000 vots més que l'any 2003, la qual cosa representa un avanç de quasi 4 punts que els permet passar de 9 a 10 diputats. L'avanç és molt considerable en municipis com Inca, Manacor, Muro, Son Servera, sa Pobla, Santa Eugènia, Santa Maria, Vilafranca, Campos o Sóller. A Palma passen del 29,9% al 33,3%. Cal tenir en compte que ja als comicis del 2003 el PSOE assolí un creixement de 3 punts i guanyà un diputat respecte del 1999. La pujada socialista, que li permet retallar dos punts i mig l'enorme distància que encara el separa del PP, té tanmateix algunes ombres, com és l'estancament

patit a Calvià o la pèrdua de vots a Alaró i Binissalem. El PSOE fou el partit més votat a Artà, Algaida, Lloseta i Puigpunyent.

El Bloc per Mallorca —coalició integrada per PSM, Alternativa EU-EV i ERC— esdevé la tercera força política de l'illa. El Bloc ha obtingut 37.572 vots, un 11,1% del total, i quatre escons. Cal assenyalar que el 2003 aquestes tres forces sumaren 51.681 sufragis; és a dir, un 15% del total, i 5 diputats. Les pèrdues de vots es produeixen, sobretot, en alguns municipis urbans i/o turístics on EU-EV tenia un pes important dins el conjunt de la coalició, i a d'altres on la crisi interna del PSM ha tingut especial incidència. En serien exemples significatius Palma, Calvià, Fornalutx, Lloret, Muro, Vilafranca, Santa Eugènia, Santa Maria, Selva, Artà o Banyalbufar. Per contra, la candidatura resisteix molt bé —i, en alguns casos, fins i tot millora els resultats obtinguts pels seus socis el 2003— a municipis com Alcúdia, Andratx, Binissalem, Capdepera, Esporles, Felanitx, Llubí,

Llucmajor, Pollença, Porreres, Sineu o sa Pobla. Tot plegat, els resultats assolits pel Bloc són més aviat discrets, però això no implica, en absolut, que es pugui atribuir la pèrdua de sufragis a la formació de la coalició. Més aviat sembla que la constitució del Bloc ha permès, si més no, esmorteir el més que previsible enfonsament dels seus integrants.

Unió Mallorquina aconseguí 28.178 vots, la qual cosa representa un 8,3% dels sufragis de l'illa gran. D'aquesta manera, els nacionalistes de centre perden uns 2.000 vots, gairebé un punt percentual, i cedeixen la seva condició de tercera força política mallorquina. UM creix lleugerament a Palma –més d'un punt–, però davalla a la part forana de l'illa, evolució explica-

ble per la concentració de bona part dels recursos de campanya en la consecució de representació municipal a la capital insular. Tanmateix, el partit de Maria Antònia Munar combina creixements en municipis concrets, com Campos, Santanyí, Sant Joan o Sant Llorenç des Cardassar, amb serioses caigudes a d'altres, com sa Pobla, Porreres, Capdepera, Inca, Deià i Manacor. És la força més votada a Costitx.

Dels extraparlamentaris, destaca la caiguda en picat de l'Agrupación Social Independiente, que ha passat dels 5.751 vots (1,7%) als 1.921 (0,5%), i de Clau de Mallorca, que ha vist com els seus 3.030 vots de fa quatre anys davallaven fins als 546 (0,1%). Si a aquest fet hi afegim que alguns dels ultraminoritaris del

2003 s'han incorporat a forces parlamentàries (el Partit Renovador de les Illes Balears dins el PP; Esquerra Republicana de Catalunya dins el Bloc), s'entén que, en conjunt, les candidatures sense representació hagin passat de representar un 3,5% dels sufragis mallorquins a només un 1,7%. Tot i el caràcter anecdòtic d'algunes d'aquestes llistes, no s'ha d'oblidar que la seva presència pot haver tingut un efecte important en els resultats electorals. En unes eleccions tan disputades com les del passat 27 de maig, no es pot menysprear, ni tan sols, la circumstància que la pràctica totalitat dels vots extraparlamentaris hagin anat a parar a partits situats dins l'espectre sociològic de la dreta. Així, per exemple, hom podria adduir que, si una mínima porció dels 3.500 vots que totalitzen ASI i les quatre candidatures regionals anticatalanistes que concorregueren a les urnes haguessin anat a parar al PP, Jaume Matas seria ara president del Govern de les Illes Balears.

En resum, els resultats electorals a Mallorca confirmen la inclinació cap al centredreta de l'electorat illenc. El PP i altres formacions situades a la seva dreta sumen 161.459 sufragis, és a dir, el 47,94% del total dels vots mallorquins. Si hi afegim els vots d'UM, arriben als 189.637 sufragis (56,31%). Per la seva banda, els principals grups d'esquerra (PSOE, PSM, EU-EV i ERC el 2003; PSOE i Bloc el 2007) han perdut vot i percentatge, en passar dels 142.679 (41,3%) als 138.836 (41,17%). D'aquesta manera, la diferència que separa el PP

Quadre 2. Resultats al Parlament per la circumscripció de Menorca

	2003		2007	
	Votants	% cens	Votants	% cens
Participació	36.751	60,6	36.983	58,7

	2003			2007		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	14.253	39,1	6	15.801	43,0	6
PSOE	13.616	37,3	6	14.113	38,4	6
PSM-EVM	—	—	—	3.292	8,9	1
PSM-EN	2.956	8,1	1	—	—	—
EM-EU	1.747	4,8	—	1.728	4,7	—
UCM	1.129	3,1	—	686	1,8	—
Els Verds	1.081	3,0	—	—	—	—
PMQ	566	1,6	—	—	—	—
CB	416	1,1	—	279	0,7	—
UPB	130	0,4	—	576	1,7	—

**Viajes
MARTEL S.A.**

CIBAL 029 MD

35 anys al seu servei

Carrer dels Oms, 50
971 723 842
Palma

Carles III, 22b
971 312 472
Eivissa

M. Lluïsa Serra, 30
971 367 013
Maó

Ara no deixeu de consultar: www.viajesmartel.com

de l'esquerra, que ja augmentà el 2003 respecte del 1999, s'ha tornat a incrementar. Si el 2003 el PP tenia 12.962 vots (3,7 punts) més que la suma del PSOE, EU-EV i ERC, el 2007 la llista que encapçalava Jaume Matas ha aconseguit 19.299 paperetes més (5,4 punts) que la suma de les que lideraven Francesc Antich i Gabriel Barceló.

Els resultats a Menorca (Parlament)

En primer lloc, cal dir que a Menorca la participació ha davallat una mica menys que a Mallorca. Si el 2003 votaren 36.751 ciutadans (un 60,6% del cens), aquesta vegada ho han fet 36.983 (un 58,7%).

El PP s'ha mantingut com el primer partit de Menorca, posició que té des del 1987. A més a més, els conservadors han millorat els resultats del 2003 quant a vots (pas-

sen dels 14.253 a 15.801) i percentatge (del 39,1% a un 43,0%). Augmenten percentatge de vot a tots els municipis, amb un ascens especialment significatiu as Migjorn Gran. No debades, la llista que encapçalava Antònia Gener no tan sols ha mantingut els 6 escons assolits fa quatre anys, sinó que ha estat relativament a prop —uns 600 vots— d'obtenir el setè diputat, que hauria donat la majoria absoluta a Matas.

El PSOE, per la seva banda, millora lleugerament els resultats del 2003. Els socialistes menorquins passen de 13.616 sufragis (37,3%) a 14.113 (38,4%) i mantenen els sis diputats. Són la força majoritària a Maó, es Castell, Sant Lluís i Ferreries. Cal destacar el seu increment de vot a Ciutadella i el fort descens as Migjorn Gran.

L'aliança entre PSM i Els Verds de Menorca passa dels 4.037 vots (11,1%) assolits el 2003 per separat

als 3.292 (8,9%) de la coalició. En conseqüència, l'acord electoral dels nacionalistes d'esquerra amb els ecologistes no ha permès incrementar la representació d'aquests partits, però pot ser que hagi ajudat a assegurar el manteniment de l'únic escó del PSM. En tot cas, crida l'atenció que les majors pèrdues de vots s'hagin produït als municipis des Castell i es Mercadal, aquells on el 2003 Els Verds obtenien el millor resultat.

Esquerra de Menorca-Esquerra Unida gairebé repeteix els resultats del 2003. Si aleshores EM-EU obtingué 1.747 sufragis (4,8%), aquesta vegada n'ha assolit 1.728 (4,7%). Uns resultats que deixen aquesta força a uns 600 vots d'obtenir representació parlamentària, però que indiquen que manté encara una certa implantació electoral en aquesta illa. De fet, una hipotètica coalició que hagués integrat PSM-EV i EM-EU hauria ar-

rabassat un escó al PSOE, sempre que hagués obtingut els mateixos vots que els assolits per separat per aquests partits.

La UCM, per la seva banda, fracassa novament en el seu intent d'assolir representació parlamentària. Els seus 686 vots (1,87%) no li deixen gaires expectatives per reconstruir un espai polític —el centre insularista— que mai no ha acabat d'arrelar en aquesta illa.

En conjunt, els resultats indiquen un manteniment de les tendències electorals històriques a Menorca, modificades lleugerament per la reducció del nombre de candidatures electorals experimentada a dreta i esquerra. En aquest sentit, caldria fer algunes matisacions respecte d'un estereotip molt estès a Mallorca que consisteix a atribuir als menorquins una inclinació molt majoritària cap a l'esquerra. Certament, des del 1983 en tots els comicis autonòmics les candidatures progressistes han superat en nombre de vots les de centre i centredreta, encara que no sempre això hagi permès formar governs d'esquerra a l'illa. Tanmateix, caldria no simplificar en excés i tenir en compte que, a Menorca, la majoria electoral progressista és relativament àmplia, però dista de ser aclaparadora. Si el 2003 PSOE, PSM, EU i EV aconseguiren un 53,2% dels sufragis

(19.400), el 2007 han davallat fins al 52% (19.333). Quant a les diverses candidatures de centredreta, si el 2003 sumaren 16.078 vots (44,2%), ara n'han aconseguit 16.487 (45%). La distància esquerra-dreta, doncs, és relativament confortable (7 punts), però s'ha reduït en prop de dos punts. Una evolució preocupant per als partits d'esquerra, atès que la fragmentació excessiva d'aquest espai a Menorca ha implicat, en els dos darrers comicis, que una porció no menyspreable dels seus vots quedassin sense transformar-se en escons. Per aquest motiu, si persisteix aquesta tendència, la majoria institucional de l'esquerra es veuria greument amenaçada.

Els resultats a Eivissa (Parlament)

Per tercera vegada consecutiva, les Pitiüses han estat les illes on s'han produït els canvis més rellevants en els comicis i, com passà els anys 1999 i 2003, han resultat determinants en els resultats globals.

A Eivissa, la davallada de la participació és més alta que a Mallorca i Menorca. Si el 2003 exerciren el seu dret al sufragi 41.358 persones (57,7% del cens), ara ho han fet 41.940 (54,4%). Crida l'atenció, d'altra banda, el nombre relativament elevat de vots en blanc i nuls —en

total un 3,14% de les paperetes.

El PP s'ha mantingut com la força més votada entre les que presentaven llista al Parlament per aquesta circumscripció. Els conservadors obtenen 19.641 vots (47,1%), davant els 20.668 (50,4%) del 2003. Els 3 punts cedits han estat suficients perquè els populars perdessin un escó i quedassin únicament amb 6. El PP davalla en nombre de sufragis a tots els municipis, bé que conserva la seva majoria aclaparadora a Sant Joan de Labritja i a Santa Eulària des Riu.

La coalició PSOE-Eivissa pel Canvi aconsegueix 19.094 vots (45,8%). Això representa un increment d'uns 3.500 vots i vuit punts respecte dels obtinguts el 2003 pel Pacte Progressista (15.513 i 37,8%). La diferència de vots respecte del PP, que el 2003 superà les 5.000 paperetes, ara s'ha quedat en només 547. Sens dubte ha resultat bàsic l'èxit assolit a la vila d'Eivissa, on la candidatura esquerrana ha obtingut gairebé deu punts d'avantatge respecte del PP. De totes maneres, el PSOE-EC creix a tots els municipis, i esdevé la força més votada també a Sant Josep de sa Talaia i a Sant Antoni de Portmany. Quant a les forces minoritàries, s'experimenta el mateix fenomen que a les altres illes: la tendència a la pràctica desaparició dels grups extraparlamentaris. Destaca, en aquest sentit, el fet que no s'hi presentassin Els Verds i ASI, que el 2003 obtingueren un 3,2% i un 2,3% dels sufragis, respectivament. Les anàlisis postelectorals han destacat el desgast del PP per la seva política de construccions viàries com l'element clau que ha determinat el capgirament dels resultats electorals a Eivissa. No hi ha dubte, en efecte, que sense una certa dosi de rebuig al PP per part d'alguns dels seus votants del 2003 no s'explicaria la pèrdua de sufragis conservadors i l'increment paral·lel del vot de l'esquerra. Tampoc no s'ha d'oblidar la incidència de la concentració del vot progressista en una sola candidatura. En tot cas, crida l'atenció que pràcticament s'ha tornat a un escenari

Quadre 3. Resultats al Parlament per la circumscripció d'Eivissa

	2003		2007	
	Votants	% cens	Votants	% cens
Participació	41.358	57,7	41.940	54,9

	2003			2007		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	20.668	50,4	7	19.641	47,1	6
Pacte Progressista	15.513	37,8	5	19.094	45,8	6
PSOE-EC						
Els Verds	1.330	3,2	—	—	—	—
ASI	956	2,3	—	—	—	—
UC	751	1,8	—	675	1,6	—
GVE	373	0,9	—	876	2,1	—
PREF	335	0,8	—	—	—	—
PRIB	131	0,3	—	—	—	—
DP	—	—	—	342	0,8	—

idèntic al produït el 1999, quan la llista popular superà la progressista en només 282 vots. En tot cas, el recompte global de sufragis ens dibuixa un panorama polític en què l'esquerra i la dreta estan gairebé igualades.

Els resultats a Formentera (Parlament)

A Formentera, l'Agrupació Independent Popular (AIPF, coalició que integra el PP i un grup insularista de centredreta) aconseguix vèncer la llista unitària de l'esquerra (PSOE-Gent per Formentera), amb uns resultats molt semblants als del 2003. Si aleshores AIPF va obtenir 1.647 vots (un 53,4%) enfront dels 1.298 (42,1%) de la Coalició d'Organitzacions Progressistes, ara AIPF aconseguix 1.795 (54,4%), i la coalició esquerrana, 1.456 (44,1%). Cal dir que, malgrat la tradició progressista de Formentera, en els ambients polítics de les Pitiüses la victòria d'AIPF en la lluita per l'únic escó formenterer del Parlament es donava gairebé per segura, atesa la popularitat del seu candidat, Josep Mayans. Una de les novetats respecte del 2003 és la forta reducció del nombre de vots nuls i en blanc. En canvi, la caiguda de la participació ha estat la més elevada de les Balears (3,7 punts).

Comparació entre els resultats al Parlament i als consells insulars

Una de les grans incògnites de les eleccions del 2007 era el comportament que tindria l'electorat ba-

Quadre 4. Resultats al Parlament per la circumscripció de Formentera

	2003		2007	
	Votants	% cens	Votants	% cens
Participació	3.147	66,9	3.332	63,2

	2003			2007		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
AIPF	1.647	53,4	1	1.795	54,4	1
COP/	1.298	42,1	—	1.456	44,1	—
PSOE-GxF						

lear davant la separació, establerta amb la darrera reforma de l'Estatut, entre les eleccions al Parlament i als consells insulars. En aquest sentit, algun analista havia suggerit, a manera d'hipòtesi, que un segment dels votants illencs podien optar per diferenciar entre un «vot útil» —adreçat a algun dels dos partits majoritaris— en l'elecció al Parlament, i un vot «ideològic» —cap a alguna de les opcions més minoritàries— en l'elecció al Consell. S'hauria tractat, per tant, d'un fenomen semblant al que s'ha pogut observar al conjunt de l'Estat davant les eleccions generals, on és habitual que alguns electors que voten PP o PSOE al Congrés reservin el seu vot al Senat per a altres partits amb menys implantació. La hipòtesi, en aquest cas, no s'ha acomplert. En efecte, l'anàlisi comparada de les votacions al Parlament i als consells a cada illa indiquen petitíssimes desviacions que, més aviat, semblen respondre al nivell d'acceptació dels caps de llista presentats per cada partit o

coalició per a la institució respectiva. En tot cas, hom podria fer una lectura positiva sobre el creixent grau de coneixement dels ciutadans pel que fa als diferents organismes que integren la comunitat autònoma.

Quadre 5. Resultats al Consell de Mallorca (2007)

	2007	
	Votants	% cens
Participació	338.478	61,0%

	Vots	%	Escons
PP	154.112	45,7	16
PSOE	101.497	30,1	11
BLOC	35.301	10,4	3
UM	33.357	9,9	3
ASI	2.062	0,6	—
TPD	832	0,2	—
CB	83	0,2	—
PB	800	0,2	—
UPB	636	0,1	—
CLAU	589	0,1	—
PISIB	370	0,1	—

Cream espais per conviure

Roldan
Cream espais per conviure

971 763 666 · www.rolدان.es

Quadre 6. Resultats al Consell de Menorca (2007)

	Votants	% cens
Participació	36.975	58,7

	Vots	%	Escons
PP	15.027	40,9	6
PSOE	14.897	40,5	6
PSM-EV	3.350	9,1	1
EM-EU	1.615	4,4	—
UCM	745	2,0	—
CB	281	0,7	—

Així, per exemple, en el cas de Mallorca la llista del PP al Consell ha rebut uns 3.000 sufragis menys que la del Parlament, la del PSOE un centenar més, el Bloc uns 2.000 menys, i la d'UM uns 5.000 més. Sembla evident, doncs, que hi ha hagut un cert nombre de votants de Jaume Matas al Parlament que s'han inclinat per Maria Antònia Munar al Consell. També és molt probable que alguns dels qui votaren Gabriel Barceló al Parlament hagin reservat el seu sufragi al Consell per a Munar o per a Francina Armengol. Aquest transvasament, al capdavant, ha permès

que el PSOE obtingués un conseller més, en perjudici del Bloc. Pel que fa a Menorca, el PP obté per al Consell quasi 800 vots menys que per al Parlament; el PSOE quasi 800 més, el PSM-EV mig centenar més, i EU un centenar menys. Novament, aquí sembla que cal concloure que hi ha un petit grup d'electors que valoren favorablement la gestió de la socialista Joana Barceló com a presidenta del Consell, però que han optat per altres candidatures –principalment el PP– en el cas del Parlament. En aquest cas, el vot diferenciat no ha alterat la distribució d'escons.

A Eivissa, es dona la paradoxa que les desviacions són quantitativament més petites que a les altres illes, però –atesa l'enorme igualtat entre les dues forces majoritàries– són les que més transcendència tenen institucionalment. Així, el PP obté uns 200 vots menys al Consell que al Parlament, el PSOE-Eivissa pel Canvi uns 300 més, el Grup Verd Europeu 75 menys, i Democràcia Pitiüsa uns 200 menys. A més

a més, Democràcia Nacional –que no presentava llista al Parlament–, n'obté 150. Aquests canvis mínims són suficients perquè el PSOE-Eivissa pel Canvi superi per només 38 paperetes el PP i, en conseqüència, aconsegueixi la majoria al Consell (7 a 6). El transvasament de vots en aquest cas s'explicaria perquè una porció mínima de votants del PP al Parlament no han volgut fer-ho per la llista popular al Consell. Crida l'atenció, altrament, que amb quasi tota seguretat la candidatura de la ultradretana Democràcia Nacional al Consell ha estat fonamental per atorgar el control d'aquesta institució a l'esquerra, en haver restat presumiblement unes quantes dotzenes de sufragis decisius al PP.

Finalment, a Formentera es produeix un altre fenomen curiosíssim de diferenciació del vot segons la institució. Cal tenir en compte que, per al Consell-Ajuntament d'aquesta illa, presentaven candidatures separades les dues forces d'esquerra i les dues de centredreta. El resultat ha estat, d'una banda, que el vot d'esquerra s'ha inclinat molt clarament cap a Gent per Formentera, que ha obtingut gairebé el doble de paperetes que el PSOE, mentre que els votants de centredreta han preferit el PP que no el Grup Independent. Però, sobretot, destaca que entorn d'uns 200 electors que votaren AIPF al Parlament o que s'abstingueren per a aquesta institució han donat el seu sufragi a GxF al Consell. L'èxit d'aquesta

Quadre 7. Resultats al Consell d'Eivissa (2007)

	Votants	% cens
Participació	41.925	54,4

	Vots	%	Escons
PSOE-EC	19.466	46,7	7
PP	19.428	46,6	6
GVE	801	1,9	—
DP	470	1,1	—
UC	296	0,7	—
DN	150	0,3	—

candidatura –en certa manera equiparable al Bloc per Mallorca quant a espai polític, però no quant al procés de gestació i el funcionament intern– és potser un dels fenòmens importants que ha passat més desapercebut en aquest procés electoral.

Anàlisi global de les eleccions al Parlament

Una vegada feta l'anàlisi per illes, només ens resta comentar els resultats globals al Parlament i extreure'n unes conclusions generals.

1r. L'electorat balear es reparteix gairebé a parts iguals entre dreta i esquerra, però amb un cert avantatge per a la primera. Hi ha, així mateix, un centre minoritari, però amb força suficient per configurar una majoria electoral cap a un costat o l'altre. Així, si fem una classificació –indubtablement qüestionable– entre candidatures de dreta –PP, els seus aliats de Formentera, i petits grups «balearistes» i/o anticatalanistes com ASI, PB, UPB, CLAU, PISIB i UC–, d'esquerra –PSOE i Bloc per Mallorca, els seus referents a Menorca i les Pitiüses, Grup Verd Europeu i Treballadors per la Democràcia– i de centre –Unió Mallorquina, Unió Centrista de Menorca, Democràcia Pitiüsa i Ciudadanos en Blanco–, ens trobam que els partits de dreta sumen 199.038 sufragis (un 48,5% dels vots totals a candidatures), els d'esquerra 180.038 (un 43,9%), i els de centre 30.755 vots (un 7,5%).

2n. La dinàmica política a les Illes Balears s'ha d'entendre, en essència, com una confrontació entre dreta i esquerra, mentre que la dicotomia «nacionalisme-sobirania» davant «centralisme-espanyolisme» té una significació molt menor, en part per l'existència d'un cert autoctonisme transversal. Aquest fenomen és obvi a les Pitiüses –on no es presenten candidatures estrictament nacionalistes–, però també a Mallorca i a Menorca. En conjunt, els partits i les coalicions autodefinits com a «nacionalistes» o amb una presen-

cia majoritària de grups d'aquesta tendència (Bloc per Mallorca, UM i PSM-Verds de Menorca) sumen el 16,5% dels vots. Si hi afegim els vots obtinguts per forces federalistes (EU-EM) o amb presència minoritària dels partits nacionalistes o federalistes (les dues coalicions progressistes de les Pitiüses), podem concloure que les forces «nacionalitàries» a penes arriben al 22% dels vots. Per contra, els dos grans partits d'àmbit estatal agrupen quasi tres quartes parts dels vots vàlids a l'arxipèlag.

3r. En relació amb les eleccions del 2003, els canvis han estat mínims. En el cas de Mallorca són poc significatius, llevat d'un cert transvasament de vots de PSM i EU-EV cap al PSOE. En el cas de Menorca i de Formentera, són gairebé nuls. Fins i tot, en aquestes tres illes el PP i els seus aliats han millorat lleugeríssimament, quant a vots i percentatge, els resultats de fa quatre anys. L'única modificació rellevant s'ha produït, doncs, a Eivissa, i ha consistit en la pèrdua d'uns mil vots per part del PP i el guany d'uns 3.500 per part de la coalició d'esquerra. Tot plegat, confirma l'extraordinària estabilitat que caracteritza l'electorat balear.

4t. Amb aquestes bases, el canvi institucional produït aquesta pri-

Quadre 8. Resultats al Consell de Formentera (2007)

	Votants	% cens	
Participació	3.497	62,2	
	Vots	%	Escons
GxF	1.134	32,7	5
PP	1.068	30,8	4
PSOE	679	19,6	2
GUIF	518	14,9	2

mavera a les Illes Balears s'ha materialitzat per molts pocs sufragis i s'explica, en definitiva, per tres motius fonamentals. En primer lloc, per l'esmentat transvasament de paperetes experimentat a la Pitiüsa major. En segon, perquè la major concentració del vot progressista ha evitat que, malgrat el seu reforçament, el PP assolís la majoria absoluta a Mallorca. I, en tercer lloc, per la decisió d'UM de pactar amb l'esquerra. En realitat, aquestes tres variables (resultats a les Pitiüses, unitat o divisió progressista, acostament o allunyament al centre sociològic) són les que decidiren els canvis de govern del 1999 i el 2003. No seria gens estrany que, d'una manera o l'altra, tornassin a ser claus el 2011.

Quadre 9. Resultats al conjunt de les Balears (Parlament)
(Candidatures amb representació parlamentària)

	2003			2007		
	Votants	% cens		Votants	% cens	
Participació	429.135	62,8		420.491	60,14	
	2003			2007		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	190.562	44,7	29	192.577	46,0	28
PSOE	104.614	24,5	15	115.477	27,6	16
PSOE-EC/	15.513	3,6	5	19.094	4,5	6
Pacte Progressista						
BLOC	—	—	—	37.352	8,9	4
PSM-EN	33.920	8,0	4	—	—	—
UM	31.781	7,5	3	28.178	6,7	3
PSM-EVM	—	—	—	3.292	0,7	1
EU	20.797	4,9	2	—	—	—
AIPF	1.647	0,4	1	1.795	0,4	1

Un pacte de govern per fer país

MACIÀ CALAFAT

Els resultats de les passades eleccions autonòmiques han deixat un panorama esperançador per als propers quatre anys.

El pacte entre el PSOE, el Bloc i UM presenta elements favorables al procés de redreçament nacional en àmbits tan diversos com desenvolupament estatutari, millora del finançament de les nostres institucions i progressos en matèria de llengua i cultura. Estam davant d'una legislatura que permetrà avanços substancials des del punt de vista del país.

El nou pacte, anomenat de centreesquerra, neix amb la voluntat de superar alguns dels errors que varen dificultar la governabilitat de l'anterior pacte de progrés. El nou acord entre els partits té un perfil més moderat, com a mínim en les formes, començant pel nom, «Acord per l'estabilitat política i el futur sostenible de les Illes Balears». Es tracta d'un pacte que defuig les generalitats i enumera mesures concretes. En aquest sentit, es nota

l'experiència de govern dels signants, per comparació a l'any 1999. També es pot percebre un perfil més conciliador de la principal formació del pacte, el PSOE, que pretén superar vells enfrontaments amb el sector hotel·ler i amb l'empresariat en general.

Entre els punts forts del nou acord hem de destacar la coresponsabilitat de totes les forces que l'integren i la proporcionalitat de la representació. En efecte, PSOE, Bloc i UM estan representats a totes les institucions per igual. Això permetrà superar un dels elements d'inestabilitat de l'anterior govern progressista: l'existència de suports externs que creaven malentesos i dificultaven l'aprovació de lleis. Totes les forces hauran de pactar als consells de govern per dur endavant les seves propostes. Un altre aspecte destacable és la propor-

cionalitat de la representació: totes les institucions, excepte el Parlament, estan presidides pel PSOE, partit majoritari del pacte, i totes les forces tenen una presència als diferents governs més o menys proporcional als seus resultats electorals. Aquest fet confereix a les noves institucions una major legitimitat democràtica, allunyada de fets tan xocants com que el Consell de Mallorca estigués governat en solitari per la força política manco votada. Entre els punts febles del pacte hem de ressenyar el fet que la negociació hagi estat bàsicament entre dos dels partits integrants, PSOE i UM, sense gaire participació del Bloc per Mallorca, segona força en nombre de vots. De quina manera afectarà aquest fet a l'aplicació del programa de govern és una incògnita que es veurà durant els propers mesos.

«Acord per a l'estabilitat política i el futur sostenible de les Illes Balears»

El nou pacte de govern s'articula entorn d'una sèrie d'eixos: el desenvolupament del nou Estatut i de l'autogovern en general; la defensa del territori; un creixement econòmic ben repartit; la millora del sistema educatiu; l'increment de les prestacions sanitàries; la igualtat d'oportunitats entre totes les persones; la democratització dels mitjans de comunicació públics, i la defensa de la pròpia identitat cultural. Un darrer apartat obliga els signants a garantir la unanimitat de les decisions, a crear comissions de seguiment del pacte i a no

presentar propostes a ple o a comissió que no tinguin la unanimitat de tots les forces que el conformen.

Desplegar el nou estatut

En aquesta matèria el nou govern pretén crear l'Agència Tributària de les Illes Balears; posar en marxa el nou Consell de Formentera, i tres comissions mixtes incloses en el nou marc legal: la de Transferències entre l'Estat i les Illes Balears; la d'Economia i Hisenda entre l'Estat i les Illes Balears, creada amb la finalitat de desenvolupar el règim especial de les Balears, i la de Transferències entre el Govern i els Consells, per transferir les noves competències que l'Estatut atorga a les institucions insulars. També s'hi inclouen iniciatives legislatives de reforma de

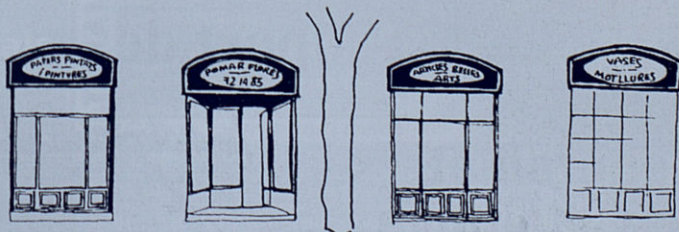
l'autogovern, com ara la redacció d'una nova Llei de règim especial balear; la reforma de la Llei de finançament dels consells insulars; la modificació de la Llei de capitalitat, per retornar la competència d'urbanisme al Consell, i l'impuls d'un pacte local amb els ajuntaments.

En relació amb les institucions de l'Estat, el pacte obliga a signar convenis amb el Govern espanyol en matèries com R+D+I, transports, ports, medi ambient, ferrocarrils, carreteres, obres hidràuliques, protecció del litoral, costes i platges, parcs naturals i infraestructures turístiques. També compromet els seus integrants a signar un acord immediat amb l'Estat per participar a la gestió aeroportuària, així com a la negociació de les transferències de justícia i a la creació d'una policia autonòmica.

“Encara queden botigues”

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

Configurar un territori equilibrat i sostenible

És un dels aspectes centrals del pacte i inclou propostes tan importants com aprovar la llei del sòl i la llei del paisatge; fer una moratòria de ports esportius; suspendre les llicències a la façana marítima de Palma; posar en marxa un pla estratègic de l'habitatge, amb suports a la compravenda, al lloguer i a la rehabilitació d'habitatges buits; aprovar una llei de barris; estendre el ferrocarril a Alcúdia i Cala Rajada i crear línies de tramvia a l'aeroport, la badia de Palma i les badies del nord de Mallorca; mi-

llorar els accessos a Palma i la xarxa secundària de carreteres; reformar la Llei de camps de golf i elaborar un pla sectorial més restrictiu que impedeixi les urbanitzacions annexes; consolidar i ampliar la xarxa balear d'espais naturals amb l'acord dels propietaris; prioritzar la lluita contra el canvi climàtic; completar la recollida selectiva a tots els municipis; aprovar una llei de residus, i completar el Catàleg de zones humides protegides.

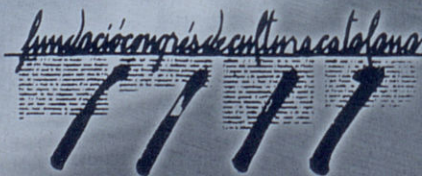
La darrera legislatura ha estat especialment polèmica en matèria territorial, en què les Illes Balears han entrat en un corrent desenvolupista amb precedents

només a l'època franquista. S'han construït infraestructures amb molt d'impacte paisatgístic, com ara autopistes, ports esportius i camps de golf. També ha estat la legislatura d'aprovació del Pla territorial de Mallorca, molt criticat pels sectors ecologistes. A més, la implicació del director general d'Ordenació del Territori, Jaume Massot, en el «cas Andratx» va posar en qüestió moltes de les mesures preses pel departament, en ser ell mateix durant quatre anys l'autèntic cervell de les polítiques territorials del PP, concretades en diverses disposicions legals. En alguns casos el pacte de govern inclou elements de rectificació

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

d'aquestes polítiques: eliminació de l'autovia Inca-Manacor, derogació de la Llei de mesures específiques urbanístiques a Eivissa, compromís de fer una auditoria econòmica i tècnica de les autovies d'Eivissa i supressió de l'article 16 de la Llei 25/2006 que modificava la Llei del sòl rústic de les Illes Balears. En altres aspectes, els canvis seran mínims: el pacte just preveu modificacions puntuals del Pla territorial de Mallorca, no descarta la construcció del segon cinturó de Palma, permet l'acabament del camp de golf des Pujol (Santanyí) i és deliberadament ambigu en relació amb la política d'espais naturals. Per altra banda, en el moment d'escriure aquestes línies encara no estava clar el futur de dos espais de gran importància natural i arquitectònica, com ara ses Fontanelles i Son Espases, tots dos al municipi de Palma.

Mesures per a una major prosperitat compartida

En matèria econòmica, el nou govern pretén fomentar l'economia productiva, amb un pla de diversificació per al sector de serveis amb activitats que no impliquin una major destrucció del territori, i potenciar el sector quaternari i quinari, el comerç, la indústria i l'agricultura. Aquests objectius s'acompliran mitjançant un pla de competitivitat de l'economia balear, més inversió en R+D+I, la millora de la formació, un pacte per a l'ocupació amb els agents socials, un pla d'internacionalització de l'empresa, mesures de suport als

treballadors autònoms i un pla específic per al sector primari. El Govern també establirà un pla estratègic de telecomunicacions per impulsar les TIC i desenvolupar el pla energètic.

D'altra banda, en matèria de turisme, l'Acord aposta pel diàleg amb el sector, pel turisme cultural i esportiu, per la reconversió de zones turístiques madures i per la construcció d'una nova escola d'hostaleria a Menorca. El text es manifesta contrari al canvi d'usos hotelers a residencials i al «tot inclòs».

L'Acord també impulsarà la redacció d'un pla sectorial d'equipaments comercials, amb la promoció del model comercial de proximitat, i el desenvolupament autonòmic de la Directiva Bolkenstein. També desenvolupa-

parà l'economia social, amb la promulgació d'una llei autonòmica d'empreses d'inserció i amb la creació d'un consell superior del cooperativisme.

El nou executiu aposta pel pacte amb el món empresarial, especialment amb el sector hotelier. Aquesta actitud contrasta amb la del quadrienni 1999-2003, en què els enfrontaments amb els empresaris varen ser constants i contribuïren a la derrota del pacte de progrés. La política del nou executiu està enfocada a promoure la diversificació econòmica i, especialment, a desestacionalitzar l'economia turística. El nou Govern també incidirà especialment en un aspecte molt descuidat per l'anterior: promoure la innovació econòmica a través d'inversions en I+D+I i en formació de la mà d'obra.

caires culturals
CC
Caires Culturals
 Informació i reserves
 C/General Riera, 14
TEL 971 204 502
*Avalats per la qualitat
 dels productes de*
Viatges
Tramuntana
 RAL 076 MIA
www.cairesculturals.com

"Aprèn cultura... tria viatjar"

Descobrir Formentera 28 al 30 de Setembre Dissenyat i dirigit per CARLOS GARRIDO , periodista i escriptor. Ideal per conèixer a fons el patrimoni d'una illa molt desconeguda pels mallorquins. ¡EN PENSIO COMPLETA! Preu per persona..... 380 euros <i>Grècia: patrimoni i mites</i> 10 al 18 d'Octubre Dissenyat i dirigit per GASPAR VALERO , reconegut historiador mallorquí. Estada de 3 dies a la capital Atenes combinada amb un circuit recorrent els punts més emblemàtics de la península del Peloponès: Corint, Micenes, Olímpia, Nauplio, Delfos, Epidaure, Esparta... Preu per persona..... 1.680 euros	Senderisme en el Llac de Como (Milan) 29 de Setembre al 04 d'Octubre Dissenyat i dirigit per ALICIA VANRELL , guia professional de muntanya. Caminarem els paisatges més espectaculars de la zona dels llacs del Nord d'Itàlia. Preu per persona..... 980 euros <i>Navarra: gastronomia, art i cultura</i> 11 al 15 d'Octubre Dissenyat i dirigit per JOAN BARCELÓ l'home del temps a TVE. Barrejarem el "bon menjar" amb el descobriment de zones "desconegudes" per nosaltres. Els menús han estat especialment seleccionats per Joan Barceló. ¡EN PENSIO COMPLETA! Preu per persona..... 750 euros
---	--

Millora dels pilars de l'Estat del benestar: l'educació, la sanitat i els serveis socials

L'Acord de govern presenta novetats importants en els tres pilars bàsics que conformen l'Estat del benestar. El pacte es proposa resoldre necessitats socials i acabar amb la improvisació i el clientelisme que han caracteritzat aquest àmbit durant els darrers anys. És el cas de l'educació, un àmbit en què, si s'aplica el programa de govern, els canvis seran substancials i ajudaran a oblidar una legislatura que ha estat considerada de manera molt negativa pel conjunt de la comunitat educativa, amb una gestió caracteritzada per la demagògia i el sectarisme en relació amb aquest pilar essencial de l'Estat del benestar. L'acord preveu incrementar el pressupost educatiu amb l'objectiu d'arribar al 6% del PIB, proporció considerada mínima per les instàncies internacionals (actualment la inversió a les Balears és del 3%); un pla de xoc de millora, manteniment i construcció de centres; la millora de l'ensenyament de l'anglès sense reduir la presència del català; la creació de 4.000 noves places d'escoles en dues legislatures; l'ajuda als alumnes amb dificultats d'aprenentatge; la reforma de l'FP; la posada en marxa d'un pla d'integració de l'alumnat immigrant, que serà repartit equitativament a tots els centres; la gratuïtat dels transports a batxillerat i FP; la gratuïtat dels llibres de text; l'obertura dels centres de 8 a 20 hores, i la millora del finançament universitari i de les beques atenent la insularitat.

Per sobre de mesures concretes, la voluntat del Govern és passar pàgina i convertir l'educació en un aspecte

central de les polítiques públiques. El nou Govern sembla disposat a resoldre els aspectes quotidians i bàsics de l'ensenyament, els que han provocat més problemes durant els darrers quatre anys: manca de centres, problemes de manteniment, insuficiència de mestres i professors i acumulació dels alumnes nouvinguts en un determinat nombre d'escoles públiques. Mentre aquestes qüestions dificultaven el procés educatiu, el Govern tenia altres prioritats, com posar traves a l'ús del català per mitjà de mesures com la lliure elecció de llengua, desqualificar la feina dels professionals del sector o desviar recursos de l'escola pública a la concertada. La culminació de la política educativa regressiva del PP va ser l'aprovació del Decret Fiol, que imposava l'ús del castellà al sistema educatiu, derogava el Decret de Mínims i desviava milions d'euros de la xarxa educativa pública a la privada concertada. La mesura va ser considerada unànimement com un atac directe al sistema educatiu i com un creador de futur fracàs escolar. Entre els compromisos del nou govern hi ha derogar el Decret Fiol i defensar la nova normativa lingüística, així com l'escola pública com a tal. Un altre aspecte que es revisarà seran els concerts amb les escoles de l'Opus Dei, en aquests moments a punt d'entrar en funcionament.

En matèria de sanitat, l'Acord preveu un pacte per la salut amb la implicació dels agents socials; la millora de la xarxa d'Atenció Primària; un pla de qualitat dels serveis sanitaris; la inclusió de noves prestacions; millores als centres de Son Llätzer, Manacor, Menorca, Inca, Formente-

ra i Can Misses; la creació d'un pla de salut mental; la revisió del pla d'atenció sociosanitària, i la reforma del model de carrera professional en l'àmbit de la salut.

El nou Govern s'ha compromès a aturar la construcció de Son Espases, un dels escàndols de la passada legislatura, i a recuperar el projecte de reforma de Son Dureta. Així mateix, el pacte planteja reforçar l'atenció sanitària i augmentar les prestacions al conjunt de la població. Els objectius, sense ser trencadors, contrasten amb la política favorable a la sanitat privada de la passada legislatura.

En matèria de benestar social i d'igualtat, l'Acord pretén desenvolupar el títol de «nous drets socials per a la ciutadania» de l'Estatut; desenvolupar la Llei de la dependència; fer una nova Llei de serveis socials; convertir la Llei de la dona en una llei per a la igualtat i impulsar el Consell de Participació de la Dona; fer un pacte per a la immigració, que faciliti la integració dels nouvinguts a la realitat social i cultural de les Balears; augmentar el complement autonòmic a les pensions més baixes; crear un centre terapèutic de menors; impulsar l'esport; destinar el 0,7% a cooperació amb el Tercer Món; complir la normativa d'integració de minusvàlids en l'Administració, i fer acords entre les diferents administracions per gestionar els serveis de benestar social.

En aquest àmbit, el nou govern vol garantir drets i deures a tots els ciutadans de les Balears i també als nouvinguts. L'objectiu és recuperar la importància de les polítiques d'igualtat per construir una societat més justa i més cohesionada. L'Acord també posa èmfasi en les polítiques d'immi-

EL MIRALL

amb el suport de

Consell de Mallorca

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS
FOTOGRAFIA-TOPOGRAFIA-PROJECTES

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

gració i de solidaritat internacional, molt criticades durant els darrers anys pel seu enfocament clientelista i electoralista. Aquesta actitud es va concretar en la creació de la Conselleria d'Immigració, desapareguda de l'organigrama del nou govern.

La defensa de la identitat pròpia

Un dels aspectes clau del pacte és la importància que dedica a la promoció de la llengua i la cultura pròpies. En aquest sentit, el text concep els mitjans de comunicació públics com una eina de normalització lingüística, fet que contrasta amb la situació anterior, en què l'objectiu de la ràdio i la televisió públiques era promoure els interessos electorals del PP. Contràriament a aquesta línia, el pacte de govern proposa una reestructuració d'IB3 partint dels criteris d'equitat, transparència i cura en la gestió del pressupost; propugna una nova Llei de l'ens públic, així com el compliment íntegre de la Llei de normalització lingüística; proposa convenis de cooperació en producció, subtitulat, doblatge i recepció mútua de les corporacions de televisió de llengua catalana; propugna la creació del consell de l'audiovisual de les Illes Balears, i proposa la promoció de la presència de canals en català a la TDT, l'impuls a la indústria del doblatge i la recepció dels canals de ràdio i televisió que emeten per a tota l'àrea lingüística catalana.

Aquests acords representen el retorn d'IB3 a la legalitat en matèria de llengua i un gir de 180 graus en la seva concepció inicial com a mitjans de propaganda al servei del PP. Durant aquests quatre anys, IB3 ha estat protagonista de nombroses polèmiques tant per la manca d'ús de la nostra llengua –i per la baixa qualitat del model de llengua emprat– com pels continguts. Fins ara el mitjà ha reflectit una visió subalterna i folklòrica de la realitat mallorquina, un menyspreu constant a la cultura pròpia, una producció pròpia de molt baixa qualitat i una línia informativa

caracteritzada per la manipulació al servei del partit del Govern i per l'hostilitat vers els sectors polítics i socials crítics. Si el nou Govern emprèn la rectificació d'aquesta línia ideològicoinformativa i fa feina a favor de la recepció en condicions normals dels mitjans de comunicació en llengua catalana, aquests quatre anys significaran un canvi important.

En matèria de llengua i cultura, el pacte promou establir una estratègia participada entre institucions, creadors, entitats culturals i món econòmic per a la projecció exterior de les manifestacions pròpies de les Balears; la redacció de convenis sobre patrimoni lingüístic amb el Govern de l'Estat; la revisió de la normativa lingüística que no s'ajusti a la Llei de normalització lingüística i al Decret de Mínims; l'establiment d'un pacte per la llengua entre totes les forces parlamentàries, que impedeixi futures actuacions sense consens; el foment dels creadors i dels artistes locals, amb la millora de la xarxa d'equipaments i la creació del consell de les arts i la cultura de Mallorca; la potenciació de l'Institut d'Estudis Balearics i el retorn a l'Institut Ramon Llull; el foment de la llengua catalana en tots els àmbits, especialment en el lleure; la restauració dels elements patrimonials i arqueològics a càrrec de l'1% cultural; la dotació pressupos-

tària per als museus, biblioteques i arxius públics; una aposta per la indústria audiovisual i cinematogràfica; la creació del Memorial Balear de la Memòria Històrica, i la promoció de l'himne, la bandera, la Diada de Mallorca i la Festa del 31 de Desembre.

El programa recull reivindicacions bàsiques de les entitats de defensa de la llengua, com la rectificació de les mesures contràries impulsades durant la legislatura anterior i la demanda d'un gran acord entre totes les formacions polítiques que impedeixi que el procés de normalització lingüística depengui de les majories parlamentàries. La rectificació inclou el retorn de les Balears a l'Institut Ramon Llull i la promoció de la llengua catalana en tots els àmbits. També significa un canvi quant a política de patrimoni, un àmbit que ha rebut nombrosos atacs al llarg de la passada legislatura. El suport a la cultura sembla que serà un dels eixos vertebradors de les polítiques del nou Govern.

El programa signat, amb les seves mancances i insuficiències, és engrescador en qüestions bàsiques del procés de reconstrucció nacional. Si aquestes propostes es materialitzen o no, dependrà de la voluntat política de les forces polítiques que integren el Govern i de la capacitat de mobilització dels sectors socials que han propiciat el canvi.

Entrevista

Antònia Serrano

«Som defensora a ultrança dels productes mallorquins i de temporada»

MÀCIA CALAFAT

Antònia Serrano i Darder, nascuda a Valldemossa el 1939, va estudiar català i literatura catalana als cursos de l'Obra Cultural Balear. D'ençà que es va fundar, és la coordinadora de la revista *Miramar* de Valldemossa (1989). Ha col·laborat en diverses revistes culturals i, des de l'any 1994, és habitual en diferents emissores de ràdio, des d'on ha popularitzat la cuina mallorquina. Ha guanyat diferents premis poètics. Actualment, és presidenta de l'Obra Cultural Balear de Valldemossa, membre de la Junta Directiva de l'Associació d'Amics de l'Arxiduc i dama d'honor de Santa Maria de la Panada. L'any 2003 va rebre de l'OCB un reconeixement de mèrits a l'acció del Voluntariat Lingüístic. Ha editat *Les receptes de na Tonina*, *Altres receptes de na Tonina* i el poemari *Massa mites*. Juntament amb Dolors Estrades, va publicar *Jocs i moixonies*. Acaba de treure el llibre *L'alzina dels contes*, una sèrie de rondalles fetes amb la col·laboració dels seus néts, Josep Cañellas, Dolors Cañellas i Neus Tortella. Ens rep a la seva finca de Son Salvanet, a Valldemossa, un espai amb un paisatge privilegiat que ha estat escenari d'alguns poemes i contes de l'escriptora.

Quines sensacions teniu quan pensau en la Valldemossa de la vostra infantesa?

En tenc uns records molt bons, encara que eren anys de mancances. Érem set germans i ca nostra era una casa molt divertida. Vivíem al carrer de

a França, molt europea, que ens contava rondalles. Venia tot el carrer a escoltar-la. El molinet de la Beata era un dels nostres llocs preferits: hi anàvem a passar l'horabaixa i a jugar. A l'hivern jugàvem a penyores dins la casa, però si feia bon temps ho feiem defora. No hi havia quasi cotxes, era

un poble molt tranquil, però ja hi començava a haver turisme i ens divertia anar a veure ba-

llar el *parado* i passar la gent. A l'estiu Valldemossa tenia un canvi, venien els estiuejants, que vivien a les cel·les de la Cartoixa o en cases que llogaven. Cosa curiosa: molts infants de poble se n'allunyaven; en canvi, la nostra família sempre va estar molt integrada dins aquest grup que venia de Ciutat, que era gent molt coneguda. Algunes amistats han durat fins ara.

Era gent només de Palma o també n'hi havia d'estrangers?

No, de Palma, generalment. D'estrangers, n'hi havia pocs. Tenc record d'en Pick Mill, un anglès que ha mort fa poc, molt conegut a Mallorca. És l'únic que hi havia en aquell temps. Els estrangers varen venir en el moment en què es varen començar a casar amb valldemossins –que ara ja tenen prop de setanta anys!–; en fa quaranta-cinc, d'això. Abans, a l'Hotel de l'Artista per ventura en venia algun, però se'n tornava. A Valldemossa, a través de l'Hotel de l'Artista hi arribava gent interessant des del punt de vista cultural; feien concerts a la cel·la número dos, que duia n'Aina Botroux, que era una dona molt decidida. Jo personalment vaig viure dins un món molt cultural: llegia el diccionari i el diari ja de petita. Tot en castellà, llevat de les rondalles. La poesia sempre ens va agradar molt. Mon pare ens en feia i ens en dedicava.

«La cuina mallorquina és poc coneguda, i és una llàstima»

Uetam, molt cèntric. Ma mare era una persona molt oberta i sempre hi havia tots els amics dels fills. Els nostres divertiments eren jugar pel carrer i fer excursions. Jo llegia molt perquè mon pare i ma mare eren persones cultes. Ell era corresponsal de diversos diaris, on escrivia articles culturals. Vivíem amb la padrina Tonina, que era una persona que havia nascut

Embat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

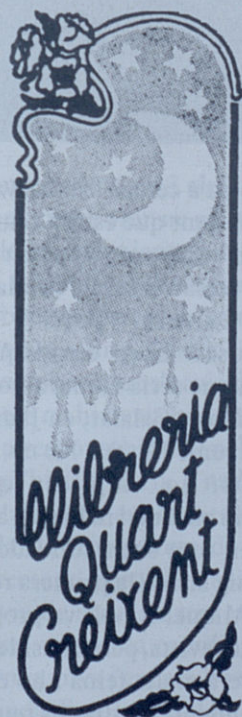
Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

Quins records teniu de l'escola?

Jo vaig a anar a la Puresa a Valldemossa fins als deu anys. En tenc records, però no em va marcar gaire. Era una escola de nines i hi havia dues monges que ens ensenyaven el que podien. Als deu anys ens vàrem mudar a viure a Ciutat i deixàrem la casa d'aquí per als estius –aleshores no era com ara, que tothom té un cotxe i va i ve els diumenges, això que et cont fa cinquanta-set anys. A Ciutat no vaig anar a Madre Alberta perquè una tia meva va recomanar a ma mare que anàssim a l'escola de Son Espanyolet, que en aquells moments estava dirigida per Miquel Deyà, considerat el millor pedagog del moment. També hi havia en Santaner, que havia estat un mestre bastant perseguit després del Moviment. No vaig voler estudiar, jo anava per a modista. A ca nostra em varen dir: «Molt bé, no estudiaràs, però sí que faràs francès i comptabilitat.» I vaig anar a diverses acadèmies. Jo que he estudiat ara de gran puc dir que els estudis del nostre temps eren molt de memòria, molt avorrits. A més, mal-

grat que mon pare era andalús, no m'entraven les coses en castellà. Ho podia aprendre de memòria, però no en captava tot el sentit. Als vint anys vaig canviar una al-

tra vegada de residència, perquè em vaig casar. Vaig anar a viure a Lluçmajor, un poble on fa quaranta-set anys hi havia una llengua preciosa, millor que a Vallde-

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)
quart_creixent@palma.infotelecom.es

LIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

mossa, que ja estava molt contaminada per tots els que havien tornat d'Uruguai parlant en castellà. N'hi havia que parlaven ja mig en castellà i mig en mallorquí. Lluçmajor era un poble gairebé sense immigrants, amb una llengua que a Palma tampoc no l'havia trobada –eren els anys de la primera onada de peninsulars, encara que tots acabaven parlant el mallorquí. Allà hi vaig aprendre paraules que m'encantaven. També hi vaig aprendre receptes, que és una de les meves dèries. De Lluçmajor vàrem tornar a Palma, on vaig obrir una botiga de sabates que va durar deu anys. Després em vaig jubilar per malaltia i la meua filla em va apuntar a l'Obra Cultural Balear per fer cursos de català. Era l'any 1987.

Com vàreu prendre consciència lingüística?

Jo ja escrivia gloses des de feia molts d'anys, sempre en mallorquí, en llenguatge col·loquial, no en català estàndard. Tenc plagueses escrites amb moltes faltes. Jo volia expressar coses i no ho volia fer en castellà, encara que l'escrivia bé. Vaig tenir com a professor en Gaspar Valero i vaig treure un excel·lent. En els cursos següents vaig tenir en Toni Nadal, que també em va motivar molt. Al mateix temps jo m'anava enriquint amb la literatura. La professora d'un dels meus fills, Catalina Bonnín, em va enviar *La plaça del Diamant*, que ser la meua primera lectura moderna en català: jo llegia gairebé només rondalles. Després vaig començar a comprar alguna novel·la i poesia. A Lluçmajor ja havia comprat les obres completes de Maria Antònia Salvà, una autora que sempre m'ha agradat molt. I després, en Gaspar i en Toni ens recomanaven llibres, cinc o sis perquè en triàssim un i el comentàssim a classe. Jo els llegia i els comentava tots, perquè passava un guster. I venien Sant Jordi, la Festa del Llibre i Nadal i demanava llibres en català. Alguns els he llegit més d'una vegada. Per

exemple, *Desdejuni amb diamants*, les novel·les de Miquel Àngel Riera o d'Antoni Serra... Poc després de començar els cursos, vaig començar a escriure coses per a mi mateixa. A més, el meu fill em va demanar que li revisàs un llibre, que era el primer que escrivia en català. Així vaig deixar les plagueses i vaig agafar l'ordinador. Vaig començar a arregar gloses i dites, juntament amb una amiga amb les mateixes inquietuds. El material el vàrem aprofitar per fer un llibre de cultura popular, *Jocs i moixonies*.

Respecte de la poesia, ja tenia més seguretat i vaig tenir clar que havia d'escriure en literari. Un dia que anava a la biblioteca de

Valldemossa a cercar llibres, vaig trobar una gent que estava reunida. Sense voler vaig escoltar la seva conversa: estaven fundant l'Obra Cultural Balear de Valldemossa. Eren en Miquel Ripoll; la que seria la meua nora, Antònia Maria Calafat; en Jaume Vila; en Jaume Moyà... No els record tots. Jo vaig dir que comptassin amb mi i m'hi vaig afegir. No en som sòcia fundadora, però ja vaig anar a la primera reunió. En Miquel Ripoll va proposar fer una revista, però consideràrem que era molta feina i ho deixàrem pendent. Un dia ens reunirem aquí mateix cinc o sis persones: en Miquel Ripoll, en Rafel Estaràs, en Sebastià Trias Mercant,

la meva nora, jo i algú més. Tothom va exposar-ne els avantatges i els inconvenients. Un que havia fet feina en una antiga revista del poble desapareguda només posava traves. En Sebastià Trias va dir que trobava que s'havia de fer, però que si no hi havia una persona que se'n responsabilitzàs no aniria bé. Jo m'hi vaig oferir. A na Margalida Calafat, que era la mestra de l'escola, li proposàrem de ser-ne la directora, perquè pensàvem que havia de ser algú representatiu, i jo en vaig ser la coordinadora. Fa devuit anys i encara ho som, amb l'ajuda d'en Toni Colom, que és el cap de redacció. Això és un poc la nostra història. La revista la fa molta de gent: jo només la coordin.

Però la gent sap que ha de venir a dur-me les imatges o els textos. És un repte. Estic segura que si un dia no hi som molts de joves que vénen darrere la seguiran.

Quina línia ha seguit la revista?

No ha estat de combat, perquè vivim en un poble petit i molt dividit, i els nostres subscriptors són de tota casta. A més, una revista trimestral no pot donar canya tres mesos després que hagin passat els fets. És cultural i ha volgut informar del que passa al poble, de vegades amb mancances per falta d'informació de les institucions locals. Hem intentat que fos la revista de tothom. Si es publiquen

articles de personatges que no són del poble també ens va bé. Nosaltres parlarem d'un personatge que no hagi estat mai a Valldemossa, però que sigui d'actualitat. No ens hem tancat mai en el localisme.

A més de la revista també m'interessa molt la cuina, que és una afició meva des de petita. Sempre era dins la cuina per veure què feien la meva padrina i ma mare, que aguiaven molt bé: eren temps de mancances i amb poca cosa feien menjar per a deu. Quan vaig tenir tretze anys vaig dir a ma mare que els diumenges volia fer el dinar. Als vint anys em vaig casar i només sabia fer dinar dels diumenges. Me'n vaig témer quan era a Lluçmajor, però la meva sogra em va ensenyar a fer el menjar de diari. I després les amigues. Passaven els anys i jo anava apuntant les receptes en llibretes, sobretot els ingredients, però no la manera de fer els plats. Un dia la meva filla es va casar i em va demanar: «Ma mare, jo vull fer caragols. Com els faig?» I li ho vaig haver d'escriure. Vaig haver d'anar molt alerta explicant les passes, perquè ella no havia cuinat mai. Així vaig començar a passar receptes a l'ordinador a mesura que ella les necessitava.

Un dia, un amic meu que estava a Ràdio Mallorca, em va dir: «I perquè no vénis i ens parles un poc de cuina?» I em va engrescar a anar-hi a explicar *Les receptes de na Tonina*. El locutor tenia obligació de parlar en castellà i jo ho feia en mallorquí. I quan jo explicava els ingredients ell els traduïa al castellà. Estava bé perquè era una manera d'ensenyar català a gent que no en sabia. I de vegades hi havia alguna paraula, com per exemple *senyorida*, que ell no sabia què era i a micròfon tancat m'ho demanava; o els *roïssons*, que jo no sabia com es deien en castellà. Hi vaig anar bastants d'anys, fins que es va jubilar. Llavors vaig passar a La Voz, una ràdio desapareguda. Hi parlàvem de cultura popular, de l'Arxiduc, de llegendes, de més temes que no fossin cuina... Jo ho coneixia tot gràcies a la revista. Vaig arribar a tenir moltes recep-

tes. Un bon dia en Toni Nadal, que estava a Documenta Balear, em va dir que dugués a en Toni Guiscafré un parell de receptes. I jo les hi vaig dur i en va sortir *Les receptes de na Tonina* en versió llibre. Em vaig inventar la fórmula de presentar el plat incorporant-hi una miqueta de nacionalisme, alguna història, alguna glosa. El lli-

bre va ser un superèxit. I encara ara. Després en Toni va venir i em va demanar que li'n fes un amb les meves poesies. Així va sortir a la llum *Massa mites*. Vaig voler fer un cicle de vida i posar-hi diferents estacions. Dins cada estació hi havia una sèrie de poesies que feien referència al tema: els déus, que són molts; el camí, que és la

vida; la molsa, sinònim d'erotisme, d'estimació, perquè és verda i és tova; els dimonis, que són els mals sentiments, no tan sols el dimoni barrufet, també els odis i els desamors, i finalment, la dreuera, que és sinònim de morir.

Parlem un poc més de cuina, que

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GESA

AVARIES: 902 534 902

vós heu reivindicat sempre com un signe d'identitat del nostre poble. Quins descobriments heu fet al llarg d'aquests anys?

A part de la cuina antiga, que en faig molta, he investigat bastant. A Lluçmajor ja arrebegava receptes de gent major. Ma mare i la meva padrina també me'n varen explicar moltes. Aquí al poble, anava a les meves amigues i a les amigues de ma mare a demanar-ne. Fins i tot en tenc de Palma, d'una senyora que me'n va explicar de cases de senyors. Faig tacons a l'estil antic, butzes de xot farcides i sopes de Nadal que només es feien a cases de senyors. Hi ha receptes de farciments antiquíssimes. Una em ve de cal Bisbe, perquè el cuiner episcopal va donar la recepta a un avantpassat de la meva nora, que

era capellà; la meva padrina era amiga de la padrina de la meva nora i es passaren les receptes. Tenc una recepta de farciment dolç que només la fa una família a Valldemossa. He anat de viatge a Menorca, on tenim amics, i n'he duit unes receptes boníssimes, algunes de les quals són al llibre. I pel que fa a la cuina mallorquina, no crec que hi hagi cap recepta que no hagi experimentat, tant si surt al llibre com si no: tambor d'ametla de totes castes, frit, alberginies farcides, aguiats... En el darrer llibre fins i tot en Mateu de Documenta em va dur receptes antigues de Sant Joan. Respecte de la cuina mallorquina, ara pareix que la gent s'hi vol tirar una mica; però és poc coneguda i és una llàstima. Hi ha cuina molt econòmica, perquè Mallorca era pobra, amb plats que són barats i molt bons. En canvi, anam a comprar coses sofisticades, que només utilitzam un dia, i que són molt diferents de les que utilitzam habitualment. Amb el que hi ha al rebost, amb tres o quatre castes d'espècies i els ingredients adequats, es poden fer totes les meves receptes. L'aspecte més important són els ingredients, sobretot la verdura. Això ho vaig aprendre a Lluçmajor, quan anava al mercat i em contaven que les patates i els alls de Montuïri eren els millors. Així vaig aprendre a valorar les coses fresques, autèntiques i de temporada: som defensora a ultrança dels productes mallorquins i de temporada, millor si no estan fets en hivernacle, si estan fets al sol. Ja sabem que ara hi ha manco coses, però si cercam, trobam. Sense anar més enfora, anant al Mercat de l'Olivar.

Creis que la cuina elaborada té futur o tothom tendeix al menjar ràpid com a conseqüència del ritme de vida actual?

Durant molts d'anys vaig dur un ritme de vida semblant a l'actual. Tenia una botiga i era molt activa: despatxava; duia els comptes; criava dos fills, que ajudava amb els deures; duia la casa... En aquell

moment no podia fer tots els menjars que ara faig. Ara bé, els dissabtes i els diumenges a ca nostra sempre s'ha menjat condimentat. Es poden fer plats senzills, per exemple un tombet, que si està ben fet no necessita carn. El tombet, ma mare el feia amb els pebres torrats en lloc de fregits, una autèntica *delicatessen*! O unes sopes d'estiu, que no costen res, fetes amb un poc de pebre, un poc de ceba, una tomàtiga i julivert. El menjar ha de dur el seu propi gust, no l'hem de desfressar. Si menjam tombet, hem de menjar tombet, sense pastilles; si menjam peix, no hi hem de posar pastilles de peix, ens hem d'esmerçar a fer el sofregit ben fet i no posar-nos nerviosos. Hi ha plats senzills que es poden fer amb poc temps.

Quins són els autors que més us han influït a l'hora d'escriure poesia?

Per exemple, Martí i Pol m'ha influït molt amb el seu *Llibre d'absències*. Em va agradar molt perquè em recordava ma mare, amb qui vaig tenir molta relació i que va viure molts d'anys. Quan va morir em faltava la seva companyia. Biel Mesquida em va aconsellar que llegís el llibre de Martí i Pol i que tragués el que sentia, com havia fet el poeta. D'aquesta manera vaig escriure poemes en què vaig dir a ma mare tot el que em quedava dins el gavatx.

Després, Maria Antònia Salvà, que sé que és de l'Escola Mallorquina i que no està de moda. Però jo visc dins un entorn i dins un paisatge que fan que no pugui deixar de sentir-me immersa dins la seva poesia. I a més som romàntica, i m'agrada una posta de sol, sentir els ocells, el paisatge, tota la naturalesa.

També m'interessen molt els poetes joves –i no te'n vull dir cap perquè me'n deixaria–, perquè fan una poesia diferent. M'hi sent identificada. De vegades dic «això m'agradaria haver-ho dit jo». Sopant amb poetes joves he descobert autors que no coneixia, fins i tot alguns

d'antics. Però, llegida per ells he vist la seva poesia des d'un altre caire. I, sobretot, m'agrada veure que les generacions joves fan poesia, en aquest món tan globalitzat i tan estressat. Jo també intent fer poemes dedicats als meus néts. De vegades pens «aquesta poesia és massa de l'Escola Mallorquina». Però si surt així, així ha de quedar.

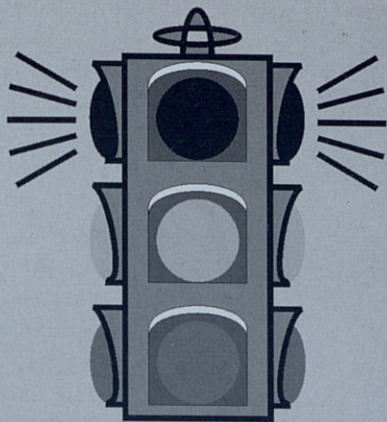
Heu publicat també *Jocs i moixonies*, llibre que ha donat a conèixer a moltes persones algunes formes de joc popular caigudes en desús durant els darrers anys.

Jocs i moixonies és el número dos de la col·lecció Na Fàtima, fundada per l'Obra Cultural de Valldemossa. El vaig fer amb una amiga, na Dolors Estrades, partint del material que havíem arreplegat. No vaig tenir coratge, per la feina que implica, de publicar un llibre de gloses. Això ja existeix, i nosaltres el que volíem era un lli-

bre que arribàs al públic per fer pàtria, que no fos científic, però que la gent el pogués llegir. I ha estat així. Moltíssimes escoles el tenen, i es regala a molta gent que té infants. La intenció és introduir jocs a poc a poc, començant des del moment en què un infant neix. Vàrem començar amb jocs petits, com el vou-veri-vou. Ara mateix la gent només sap els jocs infantils en castellà, i això em posava molt trista, perquè a mi me'ls ensenyaven en mallorquí. Al llibre hi vàrem posar totes les nostres experiències com a mares i padrines. Hi posàrem cançonetes, gràcies a l'ajuda impagable de na Maria del Pilar Segura, que va escriure la música perquè els mestres les poguessin cantar a les escoles. També hi posàrem jocs, perquè els patis de les escoles estan plens de jocs en castellà: en férem per a festes populars, de cartes... El llibre també ensenyava a fer juguetes amb poques coses (pepes amb un torcabagues,

avions de paper). Entre els temes musicals hi havia romanços i cançons religioses; totes les cançons de la Beata que trobarem, que llavors no estaven recopilades, i també temes per poder cantar a les festes i que ens havien ensenyat al cor de l'escola de Son Espanyolet. Per acabar, hi posàrem un petit refranyer per als infants i moltes endevinalles, la majoria desconegudes o a punt de desaparèixer avui dia.

El darrer llibre que he fet ha estat molt interessant per a mi. Quan els meus néts han complit tres anys he fet un conte amb ells. Aquí, a Son Salvanet, tenim un entorn que va bé per als contes perquè tant els meus néts com jo tenim molta imaginació. Per exemple, aquella olivera [assenyala amb el dit] és màgica; allà hi ha un canyeret que és el bosc encantat; allà darrere hi ha un turonet que és la muntanya daurada, on hi ha una serp que la guarda que és l'arrel d'un arbre. I allà a baix hi ha una alzina que és l'alzina dels contes, perquè hi contam rondalles. Els meus néts han imaginat arguments de contes: en Josep va treure la història d'un moix que no menjava rates, que només menjava fruita, i el va situar sobre la pomera petita. El nin es va témer que no li quedaria menjar si acabava les pomes i el va fer passar a un altre arbre. Amb això hem fet el conte d'un moix a través del qual aprenem tot el cicle de les fruites, d'estiu, primavera i hivern. Na Neus va inventar un conte sobre papallones. I així han sortit devuit contes. N'hi ha una sèrie que són només meus, però ells hi han afegit detalls. Al final la meua cunyada ha fet fotos, els infants han fet dibuixos i l'editorial ha fet un muntatge entre les fotos i els dibuixos. I el resultat és aquest llibre, que es diu *Lalzina dels contes*. Tots els llocs on transcorren les rondalles són autèntics, gairebé sempre a Valldemossa, però també a Ciutat, Sóller, sa Pobla, el castell de Bellver, el castell d'Alaró, sa Comuna, es Pouet o s'Estaca. Els personatges són els meus néts, de vegades animalets, flors i estels que xerren, però el paisatge sempre és autèntic.

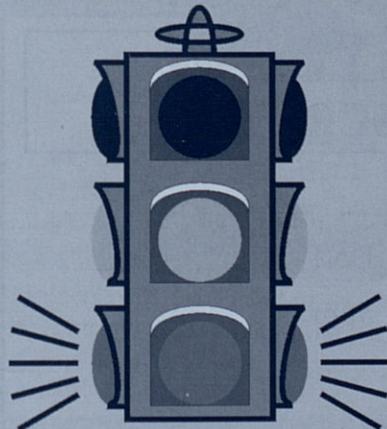
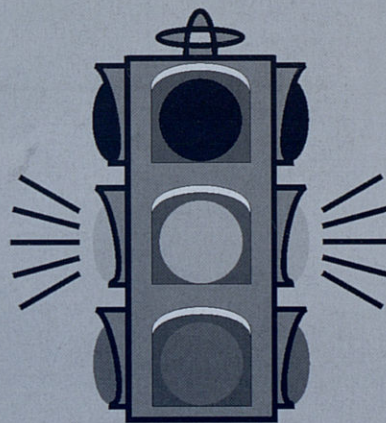

VERMELL

Al PP, per continuar fent servir la llengua com a element de confrontació partidista. El fracàs de la seva estratègia de crispació contra l'idioma propi de Mallorca no ha provocat cap reflexió en els membres d'aquesta formació política, que continuen defensant les mateixes idees contràries a l'Estatut d'autonomia i a la Llei de normalització lingüística. La llengua catalana, com a patrimoni que és de tots els ciutadans, hauria de ser defensada també pel partit de l'oposició.

GROC

Al nou Govern de les Illes Balears, per la seva inconseqüència en política lingüística. Si bé el pacte signat entre les diverses forces polítiques inclou mesures positives per a la llengua catalana, el nomenament com a portaveu d'un membre del Govern que només parla fluidament el castellà és contrari a la Llei de normalització lingüística i al Decret 100, que obliga els càrrecs públics a fer servir el català en l'exercici de les seves funcions. El fet, a més, és un mal exemple per a les persones que viuen a Mallorca i que encara no parlen en la nostra llengua. També és cert que la portaveu del Govern s'ha compromès a solucionar aquest problema i a parlar en català en poc temps.

VERD

A l'Ajuntament de Palma, per tornar a convocar la modalitat literària dels Premis Ciutat de Palma només en la nostra llengua. Aquest fet significa un retorn a la normalitat democràtica, després de la decisió d'instaurar uns guardons en castellà presa per l'anterior equip de govern, que ho va fer sense el suport de l'oposició ni del món literari. Els Premis Ciutat de Palma havien estat en català des del retorn a la democràcia, l'any 1977.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions a les persones que s'expressen normalment en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

El Semàfor

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____ núm. _____ pis _____

Codi postal _____ població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/oficina _____

DC _____ cte./lta. núm. _____

EL MIRALL: Carrer Bartomeu Pou, 31 · 07003 · Palma · Tel. 971 72 59 37 · Fax 971 71 93 85

20 € OFERTA ESPECIAL
per als socs de l'Obra Cultural Balear

EL MIRALL es presenta a Felanitx

El passat divendres dia vint de juliol, festivitat de Santa Margalida, patrona de Felanitx, va ser el dia triat per EL MIRALL per fer la presentació del suplement dedicat a aquest municipi que es reparteix amb el número 179 de la nostra revista.

L'acte va tenir lloc a la Casa de Cultura de Felanitx i va comptar amb les intervencions de la batlessa, Catalina Soler; el president de l'Associació El Mirall, Jaume Lladó, i el coordinador del suplement, el professor Bernat Bennàssar.

Catalina Soler agraià a EL MIRALL l'elaboració d'aquest treball i va donar l'enhorabona a Bernat Bennàssar pel contingut i la resta de l'equip redactor: Marosa Cons, Catalina Ramon, Francesca Sánchez i Apol·lònia Barceló. Jaume Lladó centrà la seva intervenció a descriure la revista EL MIRALL i instar els presents a llegir-la i conèixer-la. També va explicar la seva emoció a l'hora de presentar el suplement del municipi on va cursar el batxillerat i on ha exercit de professor durant dèsset anys. Finalment, agraià la col·laboració de l'Ajuntament, l'equip redactor i totes les empreses que han fet possible l'edició del suplement gràcies a les seves insercions publicitàries. Bernat Bennàssar repassà els distints articles que componen l'opuscle i justificà la tria. Destacà el caràcter singular de Felanitx i la seva capacitat per generar personatges singulars, cosa que provocà que la tria fos realment difícil. També alabà la conservació urbanística de Felanitx, per comparació als municipis veïns, algun dels quals ha entrat en una espiral constructora despersonalitzadora, i la capacitat dels felanitxers per mantenir i àdhuc crear manifestacions de cultura popular originals i genuïnes. També reivindicà que, ja que Miquel Barceló és felanitxer, se cerqui qualque manera perquè la seva obra sigui present a Felanitx.

La conquesta de Mallorca de l'editorial Moll

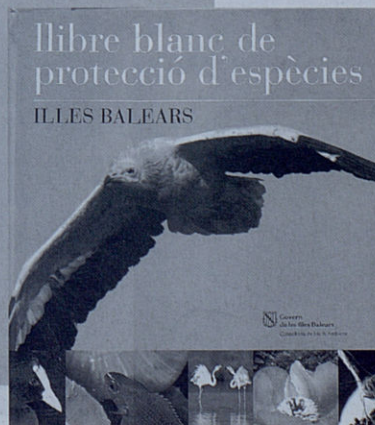
Cal celebrar la publicació en català, per part de l'editorial Moll, del llibre *La conquesta de Mallorca*, dels autors nord-catalans Agnès i Robert Vinas.

Aquests dos professors, preocupats per la manca de difusió del que va significar per a Catalunya Nord la conquesta de Mallorca i la posterior creació del Regne de Mallorca, varen decidir, ja fa una partida d'anys, fer un treball per difondre'n els fets. La seva tasca investigadora els va dur a publicar, l'any 2004, la versió francesa de *La conquesta de Mallorca*, un llibre que no es limita a relatar la seqüència de preparatius i batalles, sinó que intenta copsar-ne tots els aspectes polítics, econòmics, religiosos, ideològics i jurídics, la qual cosa aconsegueixen gràcies a una acurada combinació de textos i imatges, fruit de molts d'anys d'investigació, a les cròniques i als documents de la Cancelleria Reial, però també a documentació àrbiga i iconografia de l'època.

Llibre blanc de protecció d'espècies

La Conselleria de Medi Ambient, molt amablement, ens ha fet arribar un exemplar del *Llibre blanc de protecció d'espècies de les Illes Balears*. Es tracta d'una obra molt ben documentada i amb una presentació excel·lent que fa una radiografia de la situació real en què es troben les espècies autòctones vegetals i animals amenaçades. De cadascuna se n'ha fet una fotografia i una fitxa que consta d'una descripció de la seva situació actual, la distribució geogràfica i sovint una miqueta d'evolució històrica.

A més a més, també conté una descripció dels plans de conservació vigents i una anàlisi dels problemes generals que afecten les espècies, així com un catàleg dels arbres singulars de les Illes Balears. Una obra prou interessant i en la qual els amants de la natura trobaran un munt d'informació.

Miscel·lània
JAUME LLADÓ

Un exemple d'integració

EL MIRALL

El Corte Inglés, d'ençà que va arribar a Palma l'any 1995 amb la construcció del seu primer centre a l'avinguda d'Alexandre Rosselló, ha tingut una especial sensibilitat vers algunes manifestacions populars de l'illa en un intent de transmetre a la societat mallorquina que aquesta empresa espanyola amb seu a Madrid sempre es marca com un dels seus principals objectius la integració de la companyia al seu lloc de destinació.

En el cas de Mallorca i d'enguany, podríem trobar diversos exemples que permeten corroborar aquest objectiu i que a més estan inclosos en un ampli espectre de possibilitats que van des de l'esport o la cultura fins a la cuina, amb l'ànim afegit de voler recuperar per al

temps actual tradicions que s'han perdut en les darreres generacions. Aquest objectiu és el que es vol aconseguir amb la posada en escena de l'obra de teatre *Don Juan Tenorio*, un clàssic que s'escenifica el primer de novembre a Espanya, però que, en el cas de Mallorca, s'havia perdut l'interès per mantenir aquesta tradició que hi havia a l'illa. Per això, El Corte Inglés oferirà una versió d'aquesta obra que serà realitzada per la companyia mallorquina Morgana Teatre el 22 d'octubre a l'Auditori de Palma. Hi haurà convidats més de 300 clients triats per l'empresa de distribució, als quals es vol agrair la seva fidelitat.

L'espectacle de Morgana Teatre, que durarà dues hores, és una adaptació en castellà feta pel director Juan Enrique Ramón Balcells a partir de l'obra original de José Zorrilla.

Però aquest esdeveniment cultural no serà l'únic que es faci en els darrers mesos del 2007. El 20 de setembre, a l'auditori del Conservatori de Música de les Illes Balears, més de cinc-centes persones podran gaudir d'un concert de música clàssica molt singular: el *Carmina Burana* de Carl Orff, versió per a dos pianos, amb percussió, cor i solistes, dirigida per José María Moreno.

L'obra, que comptarà amb la participació especial del Cor de l'Òpera de Basilea sota la direcció de Henryk Polus, tindrà també un protagonisme de la música mallorquina amb la presència de l'Orfeó L'Harpa d'Inca i l'Orfeó d'Alaró. A més, aquesta versió del *Carmina Burana*, escrita per Carl Orff en el segle xx en plena bogeria nazi,

comptarà amb reconeguts professionals de l'illa, com els pianistes Maria Victoria Cortés i Francesc Blanco, la soprano Fanny Marí, el tenor José María Sánchez i el baríton Rodrigo Álvarez.

A més d'aquests dos esdeveniments culturals, El Corte Inglés ha centrat bona part dels seus esforços del 2007 en la nova convocatòria del Premi Manuel Ausensi, un certamen de cant reservat per a menors de 33 anys que l'empresa convoca a escala nacional, amb proves de classificació a Barcelona, València i Palma.

Aquest concurs, del qual enguany s'ha fet la desena edició, té com a principal objectiu promocionar els participants i descobrir nous valors del cant. En la prova de les Balears, feta a l'Auditori del Conservatori Superior de Música el passat 21 de març, la jove soprano Arantxa Calvo, de 25 anys, va resultar la guanyadora i va passar a les semifinals, que es varen dur a terme al Palau de la Música Catalana. L'acte fet a Palma va comptar a més amb la presència del baríton Francisco Bosch Bauzá, que va actuar amb la *mezzosoprano* Mónica Aguilera, el baríton Gabriel Aguilera i el pianista Andreu Bennàssar.

Els cantants mallorquins han tingut sempre una presència important en anteriors edicions del concurs, com va succeir amb la soprano Maia Planas, que va ser una de les guanyadores de la vuitena edició. El guanyador d'aquesta desena edició va aconseguir 12.000 euros, a més de la invitació per actuar en la gala lírica anual de l'Orquestra Simfònica i Cor de RTVE. A més d'aquests tres grans esdeveniments, El Corte Inglés ha fet nombroses aportacions al llarg de l'any al món de la cultura. Va començar el 2007 essent un dels col·laboradors principals de les Festes de Sant Sebastià, en què patrocina els concerts que es fan de música tradicional mallorquina el dia de la revetla. Durant aquestes dates aprofita per decorar els seus aparadors amb imatges al·lusives a les festes patronals i reproduceix les

figures d'en Tòfol i na Francina, els gegants de Palma.

És rellevant el patrocini de la Marató Fotogràfica Escolar, coneguda com a FotoJove, que enguany va celebrar la seva dotzena edició. El Corte Inglés va atorgar els premis als guanyadors. Les magnífiques instantànies d'aquesta marató es varen exposar al Casal Solletric de Palma.

Dins de l'àmbit educatiu, El Corte Inglés ha aconseguit tenir una presència rellevant en la UIB, on ha apostat per algunes de les propostes que s'han impulsat. És el cas dels premis Hiperbòlic i Cangur (aquests darrers volen incentivar l'interès per les matemàtiques de l'alumnat no universitari), encara que la major aposta ha estat el patrocini principal de la Universitat Oberta per a Majors (UOM).

Si consideram la cuina com una manifestació cultural d'un poble, El Corte Inglés també hi ha fet les seves aportacions. Pot ser que la més interessant sigui la segona edició de les Jornades de Cuina Tradicional de les Balears, un recorregut per la història de la cuina dels pobles que han viscut a les Illes i que es va iniciar el 2006 amb la

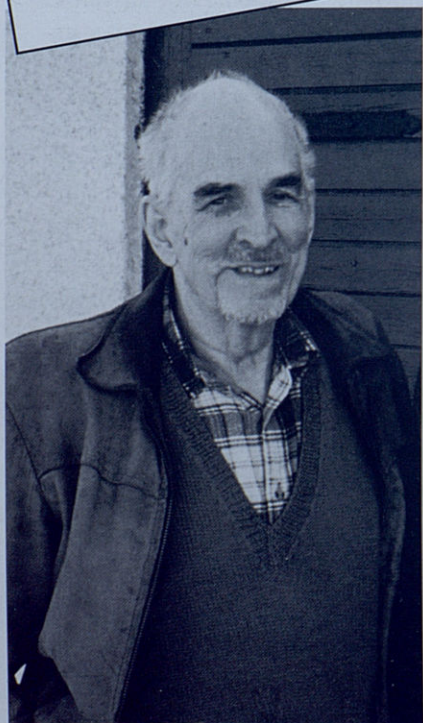
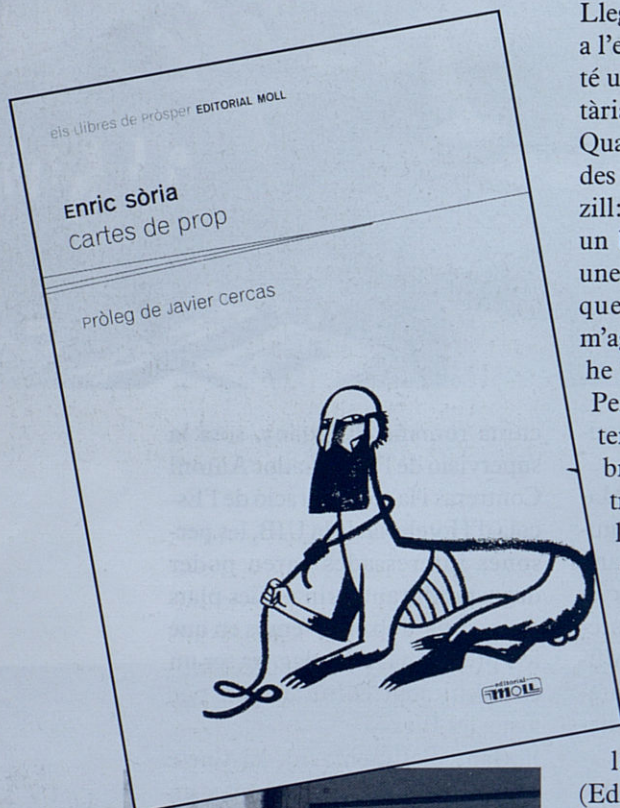
cuina romana. Enguany, sota la supervisió de l'historiador Antoni Contreras i la col·laboració de l'Escola d'Hoteleria de la UIB, les persones interessades varen poder degustar durant quinze dies plats de la cuina àrab en el temps en què fou present a l'arxipèlag. Va ser un esdeveniment cultural molt poc vist a les Illes.

Parlant d'alimentació, El Corte Inglés va aconseguir enguany un reconeixement pel seu esforç de tenir als seus establiments de Palma una àmplia selecció de productes amb denominació d'origen de les Balears. Així, va rebre la condecoració d'Establiment d'Or (tant el centre de les Avingudes com de Jaume III), condecoracions que va atorgar la Conselleria d'Agricultura a només vuit botigues de les Balears.

La sensibilitat d'aquesta empresa cap a les coses mallorquines no acaba aquí, com ho demostra el fet que patrocini dos esdeveniments esportius de profunda tradició a l'illa: d'una banda, els Campionats de Mallorca de Vela i, de l'altra, el Campionat Balear de Tir amb Fona, competició que es fa de forma reglada únicament a les Illes.

Llegir refresca el cos i el cervell

BIEL MESQUIDA

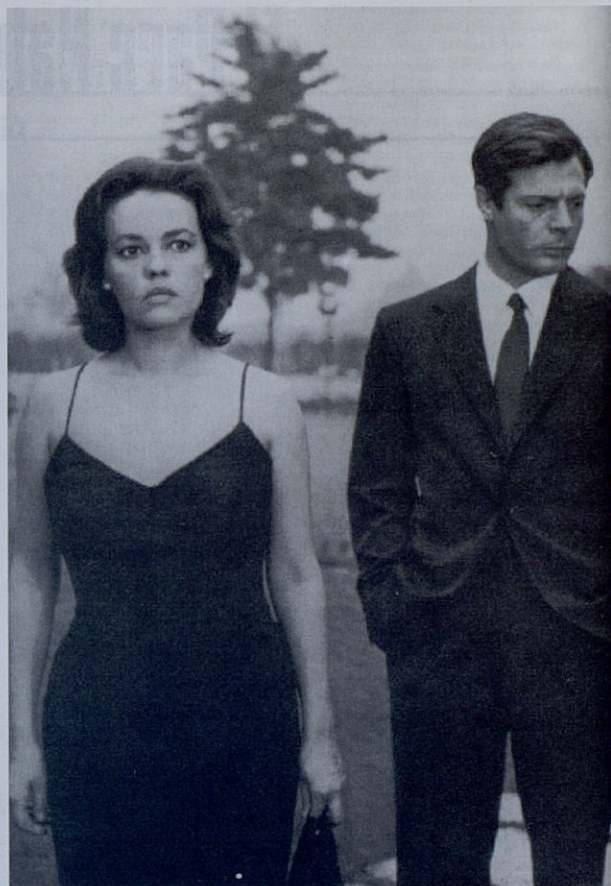
Tractat de la lectura estiuenca. Llegir sempre és bo per al cos i per a l'esperit. Emperò llegir a l'estiu té una funció benèfica suplementària: refresca el cos i el cervell. Quan fa aquestes calorades humides de Mallorca, el remei és senzill: agaf la meua cadira d'orelles, un bon tassó d'aigua fresca amb unes gotes de llimona i un llibre que m'agradi. Els llibres que m'agraden més són aquells que ja he llegit i m'han fet passar gust. Per això en aquesta entrega agostenca us faré cinc cèntims de llibres que rellegesc amb el gust de trobar els camins inacabables de la literatura. Cal no oblidar-ho mai: llegir és rellegir.

Enrique Vila-Matas m'encisa. Llegesc i rellegesc un magnífic llibre de textos d'**Enrique Vila-Matas** titulat *El viento ligero en Parma* (Editorial Sexto Piso) que em dona força i m'allunya d'aquesta malenconia que intenta entrar per tots els meus porus. Hi ha reflexions, petits assaigs, relats, pensaments que enrevolten el tema mateix de l'escriptor: la literatura. Vila-Matas viu entre el bosc de paraules dels escriptors que estima. Vila-Matas no volia ser un escriptor com **Juan Benet** o **Sánchez Ferlosio**, sinó que adorava **Gombrowicz** i la imatge de Marcello Mastroianni a *La notte*, d'**Antonioni**, (quina tristesa; s'acaben de morir l'estimat **Antonioni** i l'estimat **Bergman**, dos mestres del cinema que bressolaren la meua joventut) era el seu model (li entusiasma directors de cinema com **Griffith**, **Dreyer**, **Eisentein**, **Lang**, **Buñuel**, **Godard**, **Rivette** i **Pasolini**). Un

model d'escriptor amb una dona tan seductora com **Jeanne Moreau**. Tampoc no volia ser un escriptor espanyol: «Me convertiria en un escritor extranjero, y explicaría el mundo.» Dit i fet. Hi ha en aquestes proses lleugeres i fondes una declaració d'amor a aquest ofici de confegir paraules tancat dins el teu forat, com un talp. M'entusiasma quan em conta que l'*Ulisses*, de **Joyce**, és una enciclopèdia d'estils que inaugura la felicitat eliminació de les fronteres entre gèneres. I em dona marxa de la bona quan descriu una novel·la com un tapís que es dispara en moltes direccions: material ficcional, documental, autobiogràfic, assagístic, històric, epistolar, llibresc, etc., posant exemples tan nítids com *Los anillos de Saturno*, de **Sebal**; *Microcosmos*, de **Magris**, i *El arte de la fuga*, de **Pitol**. Totes aquestes pàgines estan amarrades d'un teixit fet de les descripcions del sentiment d'un escriptor que ens conta les seves impressions i la seva pràctica quotidiana i fa servir de companyia un conjunt de citacions dels autors que estima: el record del darrer viatge de **Roland Barthes** a Itàlia quan ens diu la seva fascinació per l'escriptura de l'amor en **Stendhal**; les interseccions de l'obra pròpia amb la de **Roberto Bolaño** a partir de la novel·la *Los detectives salvajes*; el *shandysme* d'un jove Vila-Matas passejant pels Champs Elysées rememorant **Jünger**, que també llegia **Sterne**; la frase memorable de **Giuseppe Tomasi di Lampedusa** («Stendhal ha aconseguit resumir una nit d'amor en un punt i coma») llegida amb el vent lleuger de Parma entre els seus pulmons. Un tresor.

Escriptors amb gran consciència del llenguatge. *Sis homes* (Editorial Empúries), de **Josep Maria Fonalleras**, són cinc relats que tenen gust de poc. Hi ha tota una recerca apassionada i enigmàtica de l'autor sobre el tema de la seva narració i sobre la forma necessària perquè aquest tema digui allò que ell vol. Lletre plena de suggeriments fins, de minuciositats saboroses, d'elegàncies sumptuoses, d'emocions breus i intenses com una punxada d'agulla que t'obre els sentits, que et desperta. *Una discreta venjança* (Edicions 62), de **Jordi Sarsanedas**, són històries lluminoses i lleugeres d'un mestre clàssic (aconsell el seus llunyans contes de *Mites*) que ens ofereix una *jam session* amb tots els temes que l'entusiasme, el preocupen, l'encisen o li donen marxa. **Pere Calders, Salvador Espriu, Txèkhov, Salinger, Guy de Maupassant o Kafka** són els autors que invoca. Com no trobar unes històries fastuoses amb les radiacions d'aquests grans mestres i el seu ofici de poeta? *La força de la gravetat* (Quaderns Crema), de **Francesc Serés**, (aquest llibre que m'entusiasma quan va sortir fa un any ha estat guardonat amb el Premi Nacional de Literatura de la Generalitat de Catalunya. Molts d'anys, amic Serés!) és un llibre de contes que em sembla com un parc temàtic verbal de la Catalunya contemporània. I el verb de Serés és potent, treballat i engrescador. Les històries estan esculpides en uns llenguatges que podem veure, tocar i sentir al nostre costat amb el batec de les obres escrites contra el temps. Un llibre alimentari en èpoques de fam. *Cartes de prop* (Editorial Moll), d'**Enric Sòria**, és un volum, ben gruixat i divers, en què aquest magnífic escriptor valencià ha recollit els textos hebdomadaris que treu en el suplement de cultura d'*El País* de València. Emperò no cregueu que això li treu cap valor. Al contrari. En aquestes planes podem seguir la trajectòria d'un escriptor atent a les palpitations del temps i que d'una forma calidoscòpica i amb un llenguatge

primfilat ens ofereix un conjunt de visions sobre les variacions d'una cultura catalana viva i amarada de problemes que Sòria ens pinta amb mirada subjectivíssima, sensible i compromesa. **Jordi Coca** és un narrador que no s'atura mai de fer exploracions. *Sorres blanques* (Edicions 62) és una novel·la en què de bell nou fuig de la linealitat i de la facilitat. Una dona que va per la trentena i busques, en una primera persona melòdica i ben tramada, revisa la seva vida i els seus amors amb la complexitat i el suspens d'un thriller. Coca diu: «El primer impuls que vaig tenir quan em vaig posar a escriure la novel·la va ser de voler que el lector la llegís com quan mira la TV. Vull dir: davant la televisió tenim la capacitat d'identificar els diversos registres (anuncis, serials, films...) i canviem de codi sense esforç. M'agradaria que el lector fes això mateix amb la novel·la; que tingués la possibilitat de textures diferents i de passar de l'una a l'altra amb facilitat.» Un llibre que cal llegir a poc a poc. L'any passat va irrompre dins la literatura catalana un nom enlluernador: **Lolita Bosch**. Per la solapa del seu extraordinari text, en què ens narrava en primera persona la violació d'una nina amb paraules alades, *Elisa Kiseljak* (Editorial La Campana), vaig saber que havia nat a Barcelona el 1970, que havia viscut a Albons del Baix Empordà i que havia passat temporades als Estats Units, a l'Índia i, durant deu anys, a la ciutat de Mèxic. S'havia llicenciat en Filosofia per la Universitat de Barcelona i tenia una veu pròpia impressionant. Sí, crec que aquest és el desllorigador de la seva obra (*Això que veus és un rostre i Tres històries europees*), que es desplega com una contarella d'una nina intel·ligent, sarcàstica, poètica i extremadament riallera. Ara rellegesc el seu darrer llibre, *Qui vam ser* (Editorial Empúries), en què, amb una cal·ligrafia lenta i majestuosa, ens fila la història d'un

amor i de les seves derives: hi ha tendresa i ironia, hi ha saviesa i desencant, hi ha tot un petit univers (els seus llibres són molt primers per desgràcia) en què el lector es veu arrossegat cap al mar dels sentiments amb una lletra viva i personal i unes fotografies misterioses. Quan un comença a llegir Lolita Bosch no pot deixar-la, no pot oblidar-la.

Més i més i més llibres bons. Tenc al costat una obra que em va entusiasmar: *El déu de les coses petites* (Col·lecció La Butxaca, Edicions 62), d'**Arundhati Roy**, història memorable de tres generacions de l'Índia. **Donna Leon** em fa molta de companyia i m'apassiona. Ara devor *Deixeu estar els nens* (Edicions 62), en què Brunetti, el seu comissari, es veu embolicat en terribles problemes d'adopció d'infants. Tot l'estiu devoraré i assaboriré el llibre de poemes pòstum de l'amic Miquel Bauçà. *Certituds immediates* és una fireria de festes: un fester del llenguatge. Entretingudíssim, et fa pensar i et fa gustar: magnífic.

Libres

El Parc Natural de Montdragó

GASPAR VALERO

Itinerari:

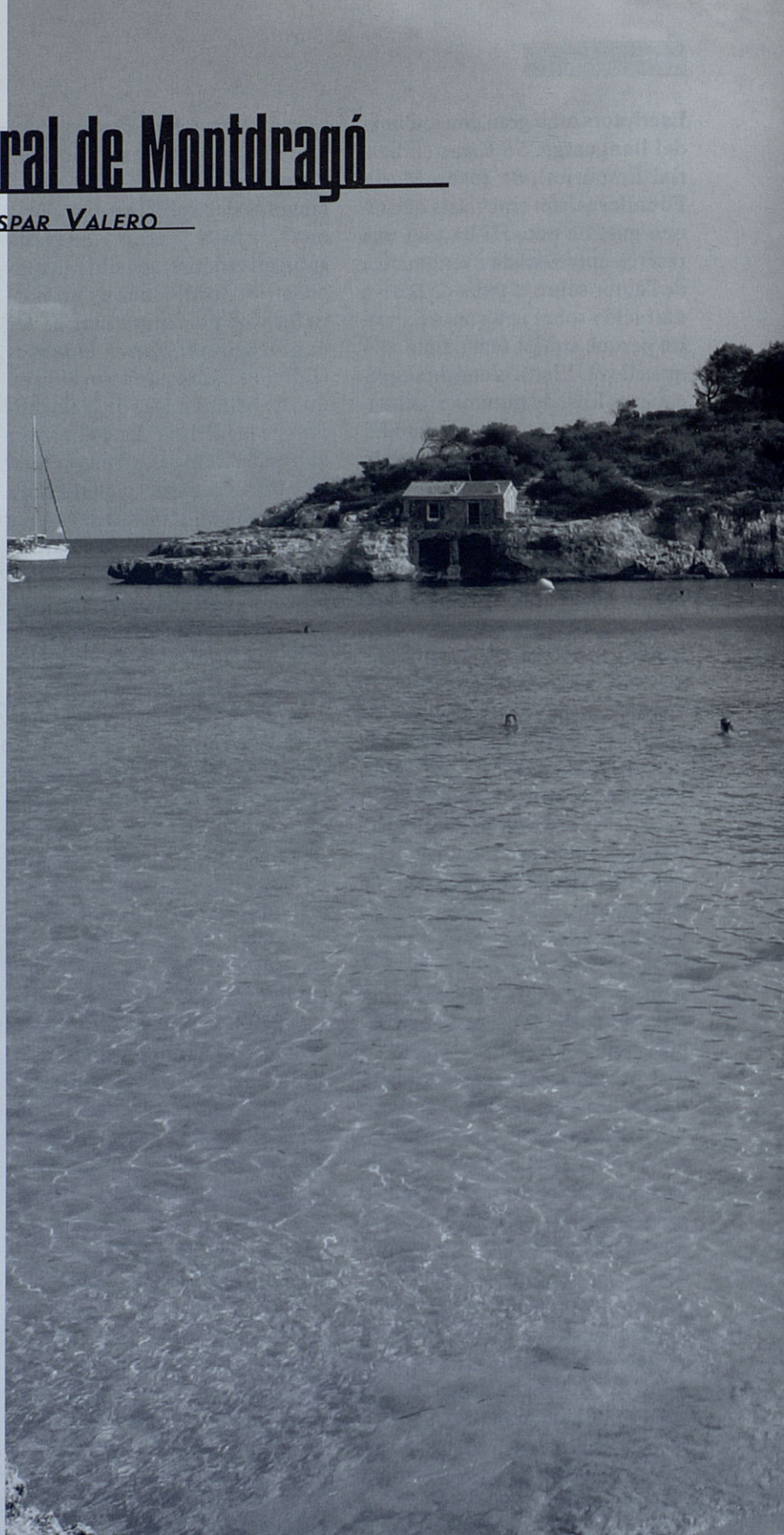
Sa Barca Trencada
caló des Borgit
ses Fonts de n'Alís
s'Amarador
sa Barca Trencada

Per conèixer un dels millors conjunts de cales verges del llevant i del migjorn mallorquí, proposam deixar el vehicle a sa Barca Trencada, indret al qual hem arribat des de Portopetro, en direcció a llebeig (sud-oest). Sa Barca Trencada és actualment una cala urbanitzada, però val la pena conèixer-ne els racons i tastar-ne la platja i la línia costanera. Per això, vorejam el litoral, en direcció sud/sud-oest, vers Montdragó. Passam per un caló de dimensions reduïdes i, sempre per la línia maritimoterrestre, abocada a la mar, amb xalets que s'alcen un poc més a l'interior, assolim la boca de la cala, amb horitzons amples mar enllà. Hem de posar ara atenció a la ruta, agosarada. Un senderol encinglat entre la mar penya-segada de la nostra esquerra i les parets dels xalets de la nostra dreta ens ajuda a mantenir l'orientació –i la seguretat. Mentrestant, observam cavitats ran de mar, roques carbonatades amb cristallitzacions i copinyes fossilitzades. Així, franquejant algunes roques

disforges, arribam al capçal d'una altra badiola espectacular, el caló des Borgit (també hem vist grafiat el topònim amb les formes 'caló d'en Burgit' i 'caló des Burgit'). Es tracta d'una cala verge, una llengua de mar que llepa els pins de la vorera. Des de l'entrada a la cala,

la vista s'esplaia pels redols de Montdragó.

Vorejam el perímetre del caló des Borgit, amb platja arenosa, i continuam cap al sud, vers Montdragó. Abans, però, recordam que ens agombolen els paisatges literaris del recull poètic de Josep

Itineraris

Maria Llompart titulat precisament *Poemes de Mondragó*, publicat l'any 1961. El fons de la cala ens du a la memòria el poema que comença amb el vers «Asserenada amor, ja caminable», una estrofa del qual diu així:
Mira la mar aquí, mira la lluita,

onada rera onada, ja amansida
fita de caminant, oberta porta
per a l'íntim repòs, mar del cap-vespre
—Odisseu ha tornat—, ja feta terra.
Abandonam el caló des Borgit i, si
tenim pressa, podem tirar tot dret
cap a ponent, per camí ample i

marcat, i en cinc o sis minuts arribarem al centre de Mondragó, a la cala de les Fonts de n'Alís. Però, val la pena admirar els espais oberts de vorera de mar, així que continuem recorrent el perímetre sud del caló des Borgit. Però, abans d'arribar a la boca de la cala, tan-

cada per la punta de sa Guàrdia, convé pujar el coster i assolir el camí que ens condueix a la part superior d'aquest cap o punta avançada que separa el caló de Montdragó. Hi trobarem un niu de metralladores anomenat sa Guàrdia d'en Garrot. Es tracta d'un búnquer defensiu dels anys quaranta que fou restaurat i s'hi instal·laren plafons informatius sobre talaies de defensa i altres elements culturals; lamentablement, a hores d'ara, tot es troba abandonat. A la vora d'aquest element defensiu, encara més a prop de la punta de sa Guàrdia, trobam un cartell que ens informa de les diferents espècies d'aus marines que volen per la contrada: el corb marí, la gaviña roja, el falcó pelegrí, el colom roquer i l'àguila peixatera. La pa-

noràmica visual ens mostra la punta Blanquer i el caló d'en Perdiu, a l'altra part de Montdragó.

El cap del caló des Borgit assoleix certa altura sobre la mar, mentre la nostra ruta tomba ja cap al nord-oest per tal de resseguir la gran entrada de la cala bicèfala de Montdragó. Entre pins, observam a l'esquerra el terrat d'un escar de barques, usat per guardar les embarcacions petites. En tres minuts arribam a la platja de ses Fonts de n'Alís, la primera de les dues cales de Montdragó. Travessam la platja i guaitam cap a l'interior, amb el torrent que forma una zona humida de gran interès ecològic, denominat l'estany de ses Fonts de n'Alís, amb comunitats vegetals característiques, com l'herbassar de *Ruppia*, el salicornar, la jonque-

ra, el canyissar de *Phragmites australis* i la bova. Algun hotel i alguns bars i restaurants ocupen part del rerefons de la platja.

Un horabaixa de final d'estiu pot ser magnífic per llegir, acompassat per la remor de la mar, el poema de Josep Maria Llompart introduït amb la nota «Per a una música de Chopin», que fa part del recull *Poemes de Montdragó*.

Quan tu deies «amor»
els brolladors florien dins la tarda.
Quan tu deies «amor»
un ocell s'encenia a cada branca.
Tota la mar s'alçava de puntetes
si el teu nom estremia la distància.
Te'n recordes, amor?, deies «amor»
i l'herba de la font s'enamorava.
¿Quina ona de silencis
ha escampat les petxines per la
[platja?

¿Quin oratge d'absència
commou aquesta angoixa
[primfilada?

Des de 1976

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma
Tel. 971 71 67 31
Fax 971 71 85 97
refugi@detallsport.es

T'equipam per a l'aventura

Al lluny la teva mà –ja inútilment– dibuixa un llarg adéu al pit de l'aire. Des de la platja de ses Fonts de n'Alís, anam pel vial encimentat que discorre ran de mar cap a s'Amarador. La forma encisadora, entreforcada, de cala Montdragó se'ns dibuixa perfectament en aquest espai entre les dues endinsades de mar. Un escar amb la caseta al capdamunt, com en simbiosi, fita la vora de davant. Arribam així a s'Amarador, cala verge amb arena i teló de fons de pins, ullastres i alguna alzina mig perduda. Es conserva la zona humida del torrent de s'Amarador i, terra endins, encara s'alça, humil i arrelada, alguna barraca de roter amb curucull.

Assolit s'Amarador, proposam tornar enrere pel mateix camí fins a la platja de ses Fonts de n'Alís. Una vegada tocam l'asfalt de la carretera que hi arriba, deixam la via a l'esquerra i partim pel camí directe del caló des Borgit; així, el tirany costaner que hem descrit per arribar aquí ara ens queda a la dreta. Caminam uns quants minuts per sender planer, entre pins. Ens surt a camí un cartell divulgatiu amb dibuixos de les espècies vegetals de l'indret, amb mata, garlanda, savina, xiprell i romaní, entre d'altres. Aquest caminal ens deixa ben aviat al caló des Borgit, que ja coneixem. Des de la platjola de la cala, agafam el camí que puja directament i en dos minuts arribam a l'asfalt de la urbanització de sa Barca Trencada, on acabam la passejada.

Abans de partir, mentre acomiadam la platja, una veu, la de Blai Bonet, ens reté encara un alè més; és un fragment del poema *El mar de Montdragó*:

He contemplat, entre l'ametlerar color de rosa i els pins sobris, l'alta mar violenta i l'altre nen pacífic, que no vaig esser quan a morts

[jugava.

[...]

El mar deixava en la banyada arena una gràfica línia de mascara, i enretirava, transparent i verd, l'ona severa com les atzavares.

Relojería Española S.L.

FUNDADA EN 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA
Watches & Bijoux

FREDERIQUE CONSTANT
GENEVE

LONGINES
SWISS WATCHES

GLYCINE
SWISS

TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
FORTIS
SWISS WATCHES

VICTORINOX SWISS ARMY

HAMILTON
AMERICAN - SINCE 1891

Plaça de Cort, 14
Tel. 971 721 563 · 971 724 344

Fax 971 714 369

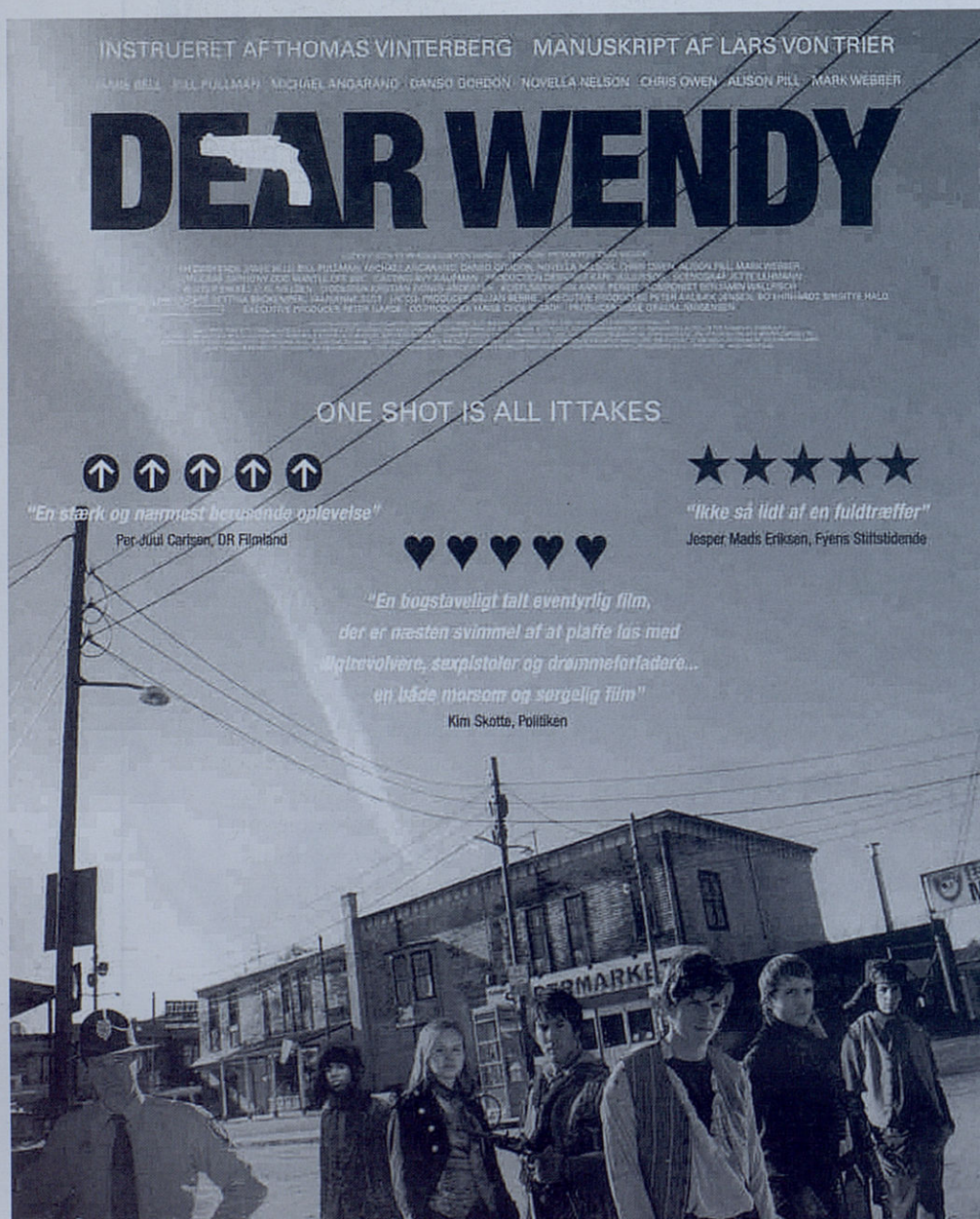
www.relojeriaespanola
respanyola@wmega.es

Tendències

cinefàgia

Exiliats cinematogràfics dels Estats Units

MATÍAS VALLÉS

«Nous sommes tous américains», titulava el seu editorial *Le Monde* –la capçalera periodística més antiamericana d'Europa– en la primera edició publicada després de l'11-S. La commoció causada per la caiguda de les torres bessones va suscitar complicitats en els fòrums més inesperats. Després de les campanyes d'Afganistan i Iraq, el rotatiu parisenc va haver de replantejar-se la seva eufòria proamericana. Jean-Marie Colombani, responsable del periòdic, va haver d'escriure un llibre sencer per relativitzar l'entusiasme inconscient i quasi armat que va exhibir el mes de setembre del 2001. En resum, els Estats Units acaben per magnetitzar els seus rivals més conscienciosos. La nostra tesi d'avui consisteix a recordar que aquest efecte màgic es deu fonamentalment a la difusió del cinematògraf i dels seus productes *made in USA*.

Es pot ser nord-americà sense haver anat mai a aquest país. Simètricament, hi ha congressistes nord-americans que es vanen de no disposar de passaport per no sucumbir a la temptació de viatjar a l'estranger sabent que aquesta carència augmenta les seves expectatives electorals. Per posar-ne exemples concrets, una de les trilogies que millor defineix aquest país està composta per *Bailar en la oscuridad* (*Dancer in the dark*); *Dogville* –tan depriment que podríem rebatejar-la *Dogshit* per ajus-

tar-nos al seu contingut, si bé intentarem no jutjar les pel·lícules de què parlem per cenyir-nos als seus efectes sociològics—, i *Manderlay*. Totes duen la signatura de l'avui deprimat Lars von Trier, que és a més el guionista de *Dear Wendy*, dirigida per Thomas Vinterberg. Les cintes esmentades retraten perfectament els Estats Units, el còctel d'utopia i de maniqueisme, sempre sota el prisma de la puerilitat, que defineix el major imperi de la història del planeta.

A pesar de l'exactitud de la seva cal·ligrafia com a retratista, Von Trier mai ha viatjat als Estats Units. A penes abandona Dinamarca i té pànic de l'avió. N'ha tingut prou de nodrir-se dels excedents de la cultura nord-americana, que absorbeix fonamentalment a través del cinema i de la televisió. Quan es pren en consideració que la gran i la petita pantalla tenen propieta-

ris idèntics, es tanca el circuit. Tots som exiliats dels Estats Units, tant si ho volem reconèixer com si no. Ni tan sols necessitam la materialització d'un 11-S com a eix que solidifiqui la nostra adhesió líquida a aquesta identitat.

Aquest miracle d'afectes planetaris no l'ha aconseguit la literatura nord-americana, ni l'art *pop* d'identica procedència, amb predicadors tan singulars i efectius com Andy Warhol. Almenys, no directament. Tampoc l'expressionisme abstracte potenciat per la CIA, i que constitueix l'únic cas d'un corrent artístic engendrat per aquest país tan absorbent de les doctrines foranes. L'intermediari ha estat Hollywood. Abans de treure els vestits de lluentons, cal recordar que als Estats Units se'l coneix com la indústria sense majors precisions, *The Industry*. En efecte, es tracta del segon sector productiu del país per la seva potència i les seves expor-

tacions, només per darrere de l'aclaparador conglomerat aeronàutic.

Els elements artístics de la cadena cinematogràfica sempre varen ser conscients del seu vessant industrial, que converteix el productor en l'eix al voltant del qual gira la concepció de l'entramat. En la seva novel·la inacabada *El último magnate*—basada en la biografia del malaguanyat Irving Thalberg i que va ser traslladada a la pantalla amb Robert de Niro com a protagonista—, el personatge de ficció Monroe Stahr assegura que «mai no vaig creure que tingués més cervell que un escriptor. Però sempre vaig pensar que el seu cervell em pertanyia, perquè jo sabia com usar-lo». Ens trobam davant la figura essencial del pragmatisme, que va acabar per conquerir els cors i les ments dels habitants del planeta.

Hollywood ha fet el miracle d'agermanar l'Univers. És la dar-

NICOLE

DOGVILLE®

[illegible]

 MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA
 ul. Krakowskie Przedmieście 12, 00-261 Warszawa
 tel. 22 69 52 41 00, fax 22 69 52 41 01
 e-mail: biuro@kultura.gov.pl
 www.kultura.gov.pl

En el seu segon llibre de memòries després del magnífic *Palimpsesto*, i encara sense traduir, Gore Vidal ens recorda que ja no pot utilitzar-se l'expressió «novel·lista famós». És una contradicció que no està avalada per l'estatus dels seus practicants. La literatura no proporci-

Els nord-americans recopilen habitualment les proves de l'impacte planetari de Hollywood. David Remnick, que és avui director del *Newyorker* ja esmentat, va guanyar el Pulitzer pel seu assaig *La tumba de Lenin*, que recull un documentat recorregut de la Rússia postsoviètica. Hi detalla que els mafiosos russos, que varen triar voluntàriament aquest nom per associació amb els novaiorquesos, repassaven una vegada i una altra en els seus vídeos la pel·lícula *Un dels nostres* o *Goodfellas*. En aquesta sanguinària producció trobaven el material que els permetia esbrinar com comportar-se. Aquesta emulació seria acceptable si les pel·lícules nord-americanes fossin verídiques, però els grans cineastes o actors italoamericans no varen viure infàncies en ambients criminals, sinó protegits. Tot correspon a una ficció atentament elaborada. Per descomptat, fins que un mafiós rus mata per encàrrec una altra persona. Llavors, Hollywood es fa dolorosament realitat.

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

ALCÚDIAJAZZ, SETEMBRE 2007

ESTHER BOSCH i TIÀ CARDELL GROUP

Esther Bosch, veu
Sebastià Cardell, guitarra
César Franov, baix
Julià García, bateria

ESPECTACLE GRATUÏT (amb invitació)

Dissabte dia 8 de setembre a les 22 h, a l'Auditori d'Alcúdia

Iñaki Sandoval, piano
Horacio Fumero, contrabaix
Peer Wyboris, bateria

PREU: 12 €

IÑAKI SANDOVAL

Presentant el seu treball: SAUSOLITO

KITFLUSKUARTET

Dissabte dia 15 de setembre a 22 h, a l'Auditori d'Alcúdia

Josep Mas Portet, piano
Rafael Escote Climent, baix
Roger Blavia i Bergos, percussió
Manuel Martínez del Fresno, violoncel

PREU: 12 €

Dissabte dia 22 de setembre a les 22 h, a l'Auditori d'Alcúdia

Pedro Iturralde, saxos i clarinets
Mariano Díaz, piano
Carlos Carli, bateria
Miguel Ángel Chastang, contrabaix

PREU: 18 €

Presentant el seu treball: ETNOFONIES

PEDRO ITURRALDE QUARTET

HUMAN FEEL

PREU: 18 €

Dissabte, 29 de a les 22h a l'Auditori d'Alcúdia

Jim Black, bateria
Andrew D'Angelo, saxo alt i clarinet baix
Kurt Rosenwinkel, guitarra
Chris Speed, saxo tenor i clarinet

PREU ABONAMENTS: 45 € Els primers 50 abonaments tindran dret a una invitació per al 1r concert

Informació: 971 89 71 85

Ajuntament d'Alcúdia
Àrea de Cultura

FUNDACIÓ PÚBLICA DE LES
BALEARS PER A LA MÚSICA

Orquestra Simfònica de
Balears "Ciutat de Palma"

Philippe Bender, director

Temporada de Concerts 2007 · 2008

aboni-s'hi

Del 16 al 27 de juliol i
del 3 al 21 de setembre

C1 4 D'OCTUBRE DE 2007

Director: Philippe Bender
Solista: Joaquín Achúcarro, piano

Beethoven: Concert per a piano núm. 4
Stravinsky: La consagració de la primavera

C2 18 D'OCTUBRE DE 2007

Director: Philippe Bender
Solista: Valery Sokolov, violí

Turina: Danzas fantásticas
Brahms: Concert per a violí
Franck: Simfonia en Re menor

C3 1 DE NOVEMBRE DE 2007

Director: Steuart Bedford
Solista: Alexander Baillie, violoncel

Elgar: Serenata per a cordes
Elgar: Concert per a violoncel
Britten: El príncep de les Pagodes, suite

C4 22 DE NOVEMBRE DE 2007

Director: Philippe Bender
Solista: B. Berezoski, piano

Txaikovski: Romeu i Julieta, obertura
Khachaturian: Concert per a piano
Berlioz: Simfonia fantàstica

C5 29 DE NOVEMBRE DE 2007

Director: Matthias Bamert
Solista: Smerald Spahiu, violí

Berlioz: Benvenuto Cellini, obertura
Ravel: Tzigane
Saint-Saëns: Introducció i rondó capriciós
Chausson: Simfonia en Si major

C6 20 DE DESEMBRE DE 2007, CONCERT DE NADAL

Director: Philippe Bender
Solistes: Inva Mula, soprano
Studium Cor de Cambra
(C. Ponsetí, director)

Bach: Oratori de Nadal
(Cantates 1 i 3)
Recital de cançons de Nadal

C7 10 DE GENER DE 2008

Director: Günter Neuhold
Solista: Ramon Coll, piano

Alís: Quatre imatges de Mallorca
Rachmaninov: Concert per a piano núm. 1
Shostakovich: Simfonia núm. 6

C8 24 DE GENER DE 2008

Director: Philippe Bender
Solista: Salvatore Accardo, violí

Roig-Francolí: Càntics per a una terra sagrada
Rossini: La gazza ladra, obertura
Paganini: Concert per a violí núm. 4
Bartók: Concert per a orquestra

C9 7 DE FEBRER DE 2008

Director: Roman Broglie-Sacher
Solista: Asier Polo, violoncel

Halffter: Cavatina
Janacek: Sinfonietta
Prokofiev: Simfonia concertant

C10 21 DE FEBRER DE 2008

Director: J. J. Kantorow
Solista: Alain Planes, piano

Turina: Fantasia sobre doce notas
Beethoven: Prometeu, obertura
Chopin: Concert per a piano núm. 2
Weber: Der Freischütz, obertura
Weber: Simfonia núm. 1

C11 6 DE MARÇ DE 2008

Director: Philippe Bender
Solista: Lluís Claret, violoncel

Mercè Pons: Contradiccions
Wagner: Tannhäuser, obertura
Strauss: Romança per a violoncel
Enric Casals: Concert per a violoncel
Brahms: Simfonia núm. 4

C12 17 DE MARÇ DE 2008 CONCERT DE SETMANA SANTA

Director: Philippe Bender
Solistes: Klara Ek, soprano
Stephen Gadd, bariton
Capella Mallorquina
(J. M. Moreno director)

Brahms: Un Requiem Alemany

C13 3 D'ABRIL DE 2008

Director: Carlos Riazuelo
Solista: Miquel Estelrich, piano

Ginastera: Variaciones concertantes
Montsalvatge: Concierto breve
Sibelius: Simfonia núm. 2

C14 17 D'ABRIL DE 2008

Director: Philippe Bender
Solistes: Cristina Ortiz, piano
Emmanuel Bleuse, violoncel
Sonia Krasnova, viola

Borrás de Riquer: Brisas
Villalobos: Bachiana brasileira núm. 3
per a piano i orquestra
Gershwin: Rhapsody in blue
Strauss: Don Quijote

C15 8 DE MAIG DE 2008

Directora: Inma Shara
Solista: Adán Delgado, trompeta

Mussorgski: Khovantchina, obertura
Arutiunian: Concert per a trompeta
Kabalevski: Els Comediants, suite
Prokofiev: Simfonia clàssica

C16 15 DE MAIG DE 2008

Director: Philippe Bender
Solistes: Pablo Lagos, trompa
Coral Universitat de les Illes Balears
(J. Company, director)

Strauss: Concert per a trompa núm. 1
Beethoven: La victòria de Wellington
Debussy: Nocturns
Stravinsky: Simfonia dels salms

informi's

971 28 75 65

HORARI D'ABONAMENTS
de dilluns a divendres
de 10 a 14h.

FUNDACIÓ PÚBLICA DE LES
BALEARS PER A LA MÚSICA
C/ Vicenç Juan i Rosselló, 22 - B
Tel. 971 28 75 65
Fax 971 28 77 58
07013 Palma MALLORCA
informacio@simfonica-de-balears.com
www.simfonica-de-balears.com

Tots els concerts es celebraran a l'Auditorium de Palma a les 21 hores

Preus abonaments

Abono 16 concerts (25% descompte) (50% descompte si presenta una nova alta) Els descomptes seran sobre el preu de l'entrada.

Platea: 312 €

Amfiteatre: 216 €

Preu entrades

Platea: 26 €

Amfiteatre: 18 €

Carnet Jove /
Estudiant: 6 €

Govern de les Illes Balears

Ajuntament de Palma

Consell de Mallorca

Col·labora:

